

bb 58. jean boulier abbé előadása

t bc/tr szb sr

1961. december 14.

jean boulier abbé, egyetemi tanár, a francia béketanács vezetőségi tagja, az országos béketanács és a magyar jogász szövetség rendezésében csütörtökön előadást tartott a jogásházban.

dr. benedek jeno, a magyar jogász szövetség főtthkára üdvözölte a vendéget, aki ezután a békés egymás mellett élés és a nemzetközi jog fejlődése címmel tartott előadást. bevezetőben elemezte a békés egymás mellett élés eszméjének fejlődését, s kifejtette róla alkotott mai nemzetközi jogi felfogást. megállapította: ha az emberiség fenn akar maradni, akkor alapvetően szükséges a lefegyverzés megvalósítása és a békés nemzetközi kapcsolatok kiépítése az országok között. a békés együttélés - anélkül, hogy megszüntetné az osztályharcot megakadályozhatja a világkonfliktus kirobbanását, a kozmikus öngyilkosság kitérését. végérvényesen le kell mondani a nemzetközi kapcsolatokban az erőszak politikájáról. a békés együttélés szorosan kapcsolódik az emberi haladáshoz. a békés együttélés haladást jelent a nemzetközi kapcsolatok területén is. ezért az emberiségnek kötelessége, hogy minden akadályt elhárítson a békés együttélés érvényesülésének útjából. /mti/

20.55

71.05

- 50 -

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I., Fém utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belföldi hírek

1961. december 15.

bb 1. indiai díszmű- és ajándéktárgyak az üzletekben

i sz/gk-lm vg

1961. december 15.

a közszükségleti cikkek behozatalával foglalkozó konsumex vállalat egyik irodahelyisége most indiai muzeumnak is beillik. itt láthatók ugyanis azoknak az indiai kézműipari termékeknek a mintadarabjai, amelyeket a vállalat megrendelt, s amelyekből az első szállítmány már megérkezett. néhány új ajándéktárgy a napokban üzleteinkben is megjelent. elefántcsontfaragások, karperecek, bróssok, különleges, az indiai népművészet jellegzetességét magán viselő dus díszítésű bőrdíszmű-árak, köztük pénztárcák, szemüvegtokok, kulcstartók, női ruhaövek gyarapítják az ajándékboltok áruválasztékát. érdekes réz dísz tárgyakat és a modern lakásokba is illő szaruból kifaragott kis szobrokat szintén vásárolt a vállalat Indiából. a nyárra megérkezik ebből a távoli országból elsősorban a nők körében érdeklődésre számot tartó újdonság, az indiai papucs és saru is, amely a véletlen folytán nemcsak az ottani népviselet tartozéka, hanem az európai divatban is tért hódított. /mti/

bb 2. mammutlelet a főváros közelében

i tz/gg-lm vg

1961. december 15.

budapest határától negyvenegynéhány kilométerre, apcon, egy elhagyott patakmederre telepített kavicsbányából került ki az év egyik legérdekesebb őslénytani lelete. egymástól körülbelül husz méterre elszórva mammutkoponyát, agyarakat, lábszárcsontokat és csigolyákat találtak. nem mintha ilyen hatalmas állat maradványai lennének, mert ez a mammut a mai indiai elefánthoz hasonló természetű, tehát meglepően „kicsiny”, bár teljesen kifejlett példány volt: feltehetőleg az egykori patak vize sodorta ennyire szét a csontokat. ez viszont reményt ad arra is, hogy a közelben ott rejtőznek valahol az egykori őssormányos csontvázának többi darabjai is.

a lelet két szempontból érdekes. egyrészt hazánkban eddig csupán három helyen - zalaegerszeg, pécs és mátraderécske környékén - került elő ennél teljesebb mammutcsontváz, másrészt ez az első eset, amikor a főváros közelében viszonylag csaknem teljes mammutmaradványt sikerült találni. /mti/

- 1 -

bb 3. teljesítették felajánlásukat a tervezők - mintegy 130 millió forintot takarított meg két nagy tervező vállalat

i sb/tr-lm vg

1961. december 15.

az év elején több budapesti tervező vállalat mozgalmat kezdett az ország beruházási költségeinek gazdaságosabb felhasználásáért, a felesleges kiadások megtakarításáért. nem egyszerű vitába és harcba került, amíg a tervezők elérték, hogy megvalósuljanak a népgazdaságnak előnyös tervezési módosítások, amelyek azonban olykor ellentétben állnak a szűk helyi érdekekkel. a beruházónak is kell tervet teljesíteni, tehát el akarja költeni a pénzt, a kivitelezők sem teljesíthetik előirányzatukat, ha kisebb értékű munkát végeznek el, sőt a beruházási összeg csökkenésének arányában a tervezési díj is kevesebb lesz, s ez „húsába vág”, a tervező vállalatnak is. e fékező hatások ellenére is sokat fejlődött a mozgalom, s a két legnagyobb, az ut- és vasut-építő tervezővállalat, valamint az ipari és mezőgazdasági tervező vállalat dolgozói már valóra váltották felajánlásukat.

az ut- és vasut-tervezők 101 javaslatot nyújtottak be a vállalat beruházás- megtakarítási bizottságához, s az eddig felülvizsgált és elfogadott módosításokkal 50 millió forintot takarítottak meg népgazdaságunknak. többek között félmillió forinttal csökkentették a kalocsai gépkocsiforgalmi telep kutjának építési költségét, s majdnem egymillió forinttal a marcali vasbeton-hidak árát. az ipari és mezőgazdasági tervező vállalat építészei az év végéig ígért 70 helyett már mintegy 80 millió forintot takarítottak meg. így csupán ez a két vállalat annyi kiadástól mentesíti népgazdaságunkat, mint amennyibe ezer lakás építése kerül. /mti/

- 2 -

bb 4. december 22, hajnali 3 óra 20 perc: a téli napforduló - nyolc óra és 26 percig tart a nappal

i tz/gg szb vg

1961. december 15.

december 22-én, hajnali 3 óra 20 perckor érkezik el nálunk az idei téli napforduló. ekkor jut el a nap az ekliptika mélypontjára, ekkor tartózkodik legrövidebb ideig a látóhatár felett. ekkor érik el a nappalok a legrövidebb, az éjszakák a leghosszabb időtartamot.

22-én - mondotta el dr. Kulín György, az uránia bemutató csillagvizsgáló igazgatója - a nappal mindössze 8 óra 26 percig tart. hosszabbodása igen lassan indul meg. 23-án még mindig pontosan ugyanennyi, 24-én is csak egy perccel tart tovább, s ennyi marad egészen 27-ig. ezután 28-án, 30-án és 31-én hosszabbodik meg egy-egy perccel úgy, hogy csak az év utolsó napján éri el a nyolc és fél órát. 22-től a hónap végéig tehát mindössze négy perccel nyulik meg a nappal. ezután a fejlődés már gyorsabb ütemű. január első nyolc napjában tíz perccel, az egész hónapban pedig már egy teljes órával növekszik meg a nappalok időtartama.

a föld bolygótestvérei az idén a téli napforduló táján nagy „gyülekezést”, tartanak, még pedig a nap-irány közelében. a mercur egész decemberben ott tanyázik, a venus is egészen közel kerül hozzá, a mars december 14-én közelíti meg a legjobban, sőt a jupitert és a saturnust is egyre kisebb távolság választja el tőle. ennek a földi csillagászok számára az a következménye, hogy - mivel a nappal együtt, tehát mindig a nappali égbolton kerülnek eléink - ebben az időszakban a földről egyik sem figyelhető meg.

egyébként az évek ahhoz a napjához, amikor hosszabbodni kezdenek a nappalok, rengeteg legendás elem fűződik. a perzsák például éppen ezért tették erre az időpontra mithras-nak, a világosság istenének, a nappali fény megszemélyesítőjének születésnapját. sőt bizonyos jelek szerint a kereszténység is a mithras-legenda elemeinek átvételével rögzítette december 24-ére jézus születésének időpontját, amelyet eleinte március és szeptember között a legkülönbözőbb dátumokra időzítettek. valószínűsíti ezt az is, hogy a mithras születését ábrázoló szobrokon jelent meg először az istenanya, karján a kisdeddal. /mti/

- 3 -

bb 5. évvégi körkép a szolgáltató vállalatok munkájáról: új gépek, berendezések, új technológiák segítik a patyolat munkáját - gyorsabban javítják a rádiókat, tv készülékeket, porszívókat - mi a helyzet a cipőtalpalással?

ö hbj/kf-sze/gg vm vg

1961. december 15.

közüggé vált a javító-és szolgáltató vállalatok helyzete és fejlesztésének régen vajdó ügye. érthető is ez a nagy érdeklődés, hiszen naponta száz és százak igénylik a szolgáltatásokat, s mindenki azt szeretné, hogy végre megszűnjenek az időnként még előforduló bosszúságok, kellemetlen meglepetések, hibák.

a patyolat kimutatása szerint az idén 3500 mázsa fehérneművel mostak többet, mint a múlt esztendőben. ezt azzal sikerült elérniük, hogy új gépeket szereztek be, például gőzmángorlót, új mosógépeket, ingvasaló automatát, - amely óránként kilencven inget mos-vasal, - s egyéb berendezéseket. újfajta mosószer és új mosási technológia alkalmazásával sikerült rövidíteni a mosási időt: míg korábban 90 percig „tartózkodott”, a fehérnemű a mosodában, most 60 percig, s mégis tisztább a ruha, s kevésbé kopik a fehérnemű. annak ellenére, hogy többet mos a patyolat, időnként kénytelen beszüntetni a vállalat. ennek az a magyarázata, hogy összehasonlíthatatlanul több háziasszony és magános férfi veszi igénybe ezt a szolgáltatást, mint egy-két évvel ezelőtt. az igények megkövetelik a patyolat bővítését, s etekintetben jelentős előrehaladást jelent az új tisztítóipari kombinát, melynek építésére a második öt éves tervben kerül sor. 1961-ben százezer tétellel többet tisztított a patyolat, mint előző évben. a vegytisztításban mutatkozó fejlődés annak köszönhető, hogy az idén három új nagyteljesítményű vegytisztítógépet kapott a vállalat, s ezekkel cserélték fel az öreg, 40-50 éves masinákat. a három új gép naponta 860 öltönyt tisztít. további fejlődést ígér, hogy 1962 nyarán elkészül az újpesti új, közületi vegytisztító, ahol a lakosság részére napi 500 öltönyt hoznak rendbe. ha akadozik is időnként a vállalat munkája, a fejlődést maga a főváros lakossága érzi.

/folyt.köv./

8.35

- 4 -

/bb 5. évvégi.....1. folyt./vm

1961-ben bontakozott ki, mennyi segítséget nyújthat a lakosságnak a budapesti javító és szerelő vállalat. sokszor előfordul, hogy a lakásban elromlik a vízcsap, beletörlik a kulcs a zárba, zavar keletkezik az áramszolgáltatásban és sok más egyéb kellemetlen meglepetés adódik. ma már nagyon sokan tudják, hogy ilyenkor segít a budapesti javító és szerelő vállalat, amely a lehető legrövidebb időn belül a helyszínre küldi a szerelőket. a 182-022 telefonszámon a vállalat reggel héttől este 10 óráig felveszi a rendeléseket, utbaigazítja az érdeklődőket. huszonötfajta szolgáltatást vállal a javító-szerelő vállalat, többi között üvegezést, képkeretezést, lakatosmunkát, mosógép-, padlókefélgép-, porszívógép-szerelést, víz-, gáz-, villany-vezeték javítást, kárpitozást, festést, mázolást, butorjavítást, s nagyobb feladatokat is: lakástevélyasztást, emelet-ráépítést. a vállalat gyakorlott szakembereket foglalkoztat, hiszen a szerelőknek valóban egyedi feladatokat kell megoldani. ma már szerviz-kocsival rendelkezik, úgy hogy a lakásban „gyorssegélyt”, is nyújthat. arra törekszenek, hogy ezt a javító-szolgálatot még tovább bővítsék, s a javítással kapcsolatos ügyes-bajos dolgokban a lakosság bizalommal forduljon hozzájuk.

megnőtt budapesten a televízió-tulajdonosok száma is, s ezzel együtt jelentősen fejlődött a fővárosi rádió-és televízió szervizhálózat. ezt a fontos szolgáltatást a gépipari elektromos karbantartó vállalat - a getka - és az orion gyár végzi, van azonban kisebb szervizüzeme a telefongyárnak is és a székesfehérvári villamosági-, televízió-és rádiókészülékek gyáranak is. az orion gyár az idén három új szervizzel bővítette hálózatát, ezen a héten például a tizenegyedik kerület bartók béla út 20 szám alatt nyitotta meg új kirendeltségét. a széleskörű hálózat kiépítésével tehermentesítették az orion központi üzemét és egyben közelebb kerültek a televízió tulajdonosokhoz, nem kell a nehéz készülékkel a fél várost bejárni. segítette a szerviz-szolgáltatást az idén kapott hat új gépkocsi: ma már az orion televíziókészülékek többségét - 80-85 százalékát - a helyszínen megtudják javítani, hiszen a szervizkocsikban megtalálhatók a megfelelő műszerek, alkatrészek.

/folyt.köv./

8.44

- 5 -

/bb 5..... évvégi.....2.folyt./vm

örvendetes egyébként az is, hogy jelentősen javult az üzem
készülékeinek minősége, bár több televízió van, mint korábban, a
szervizmunkát mégis husz dolgozóval kevesebb végzi. a gelka a rádió-
kon és televíziókon kívül megoldja az elektro-akusztikai berendezések
magnetofonok, lemezjátszók és erősítők javítását is. az idén olyan
műszerekkel látták el a vállalatot, hogy a tv-t akkor is javíthatják,
ha nincs adás. a fejlesztés eredményeként a tavalyi 2-3 hetes
javítási időt átlagosan nyolc napra csökkentette a vállalat. a
napokban a tizenharmadik kerületi alig utcában porszívó-szervizt is
nyitottak, amely a bajai gyár termékeinek garanciális javítását vég-
zi. a tervek szerint jövőre még tovább bővül a budapesti szerviz-
hálózat. az orion gyár budán, a mártírok útján, a gelka pedig össze-
sen 5-6 helyen nyit új javító műhelyt. már az év elején üzembe
helyezik a vállalat központi „kiszálló kirendeltségét”, amellyel
még szervezettebbé válik a helyszíni javítás. a thalman utcai lakó-
telepen univerzális - rádió, televízió, elektromos háztartási be-
rendezéseket javító - szervizt létesítenek és a gelka új fiókjai
általánosan univerzálisak lesznek. megszervezik a mosógépek, hűtő-
gépek helyszíni javítását is.

a háziasszonyok ma már szívesen veszik igénybe a ruhaneműjavító
vállalat szolgáltatását is. ebben az évben a 106 fiók egymillió
kisebb-nagyobb javítási-alakítási munkát vállalt. a vállalat újabban
nylon-eszköpenyek hegesztését is megoldja, egyelőre tíz fiók vesz
fel ilyen természetű rendeléseket. bevezették azt is - ha butor-
huzatot kell varrni - a lakásban veszik fel a mértéket a butorokról,
kiaszabják és kipróbálják a huzatot. a ruhaneműjavító vállalat is
továbbfejleszti fiókhálózatát, elsősorban az új lakótelepeken nyit
új műhelyeket, például a közeljövőben a józsef attila lakótelepen,
illetve a lágymányosi lakótelepen.

pillanatnyilag nagy gondban vannak a budapesti cipőjavító
szövetkezetek. a 220 fiókba szinte bezudult a rengeteg cipő. bár
igyekeznek a munkaerőt átcsoportosítani, növelték a javítással
foglalkozók számát, mégis, most még két hét is beletelik, míg a
cipők talpalására sor kerül. ilyen körülmények közt elsősorban a
gyerekcipők javítását szorgalmazzák, hogy a 48 óra leforgása alatt
elkészüljön. foglalkoznak további szervezési intézkedésekkel, hogy
a vállalási határidőt csökkenthessék, s erre remélhetőleg már janu-
árban sor kerül./mti/

8.53

mti

- 6 -

bb 6. az idén is megrendezik győrött a hagyományos karácsonyi ifju-
sági karnevált

vid fm/ke vm fm

1961.december 15.

hatszáz fiatal részvételével az idén is megrendezik győrött
a már hagyományos karácsonyi ifjusági karnevált. a jelmezes fiatalo-
kat a szakszervezetek megyei tanácsa jókai mór művelődési házában
a győri ifjusági ház balettkara, népi tánccsoportja és harmónika
zenekara szórakoztatja./mti/

- . -

bb 7. 2.500 új józsef attila jelvénytulajdonos komárom megyében

vid fm/ke vm fm

1961.december 15.

komárom megyében az idén több mint 3.000 fiatal kapcsolódott
be a józsef attila olvasómozgalomba. jórésztük most „vizsgáztak”,
szórakoztató beszámolókon, szellemi öttusa versenyeken és „tudo-
mányos totókon”, válaszolnak a kérdésekre. a 3.000 fiatalból már
2.500 üzemi, illetve falusi fiatal megszerezte a józsef attila olvasó
mozgalom bronz-, ezüst-, vagy aranyjelvényét./mti/

- . -

bb 8. nemzetközi gyermekrajz kiállítás a pécsi gyárvárosi általános
iskolában

vid fm/ke vm fm

1961.december 15.

dr. vágó imre, a pécsi gyárvárosi általános iskola tanára
300 levelet írt különböző országokban élő eszperantistáknak, s
gyermekrajzokat kért tőlük. európai, amerikai és ázsiai országokból
1100 gyermekrajzot kapott rövid idő alatt. az értékes anyagból
kiállítást rendezett az iskolában. a 100 legjobb rajzot bekeretezte-
tik s az anyag állandó kiállítás alapjául szolgál./mti/

- 7 -

9.44

9.44

bb 11. szépen fejlődött az idén az apróvadalomány: a téli idényben több mint egymillió nyulat, 170.000 f. cánt, 45.000 foglyot ejtenek el, illetve fognak be élve

i cs./j/vl ká

1961. december 15.

Évtizedek óta nem volt annyi értékes apróvadja a magyar erdőknek, mezőknek, mint ez év őszén. dr. Bertoti István, a földművelésügyi minisztérium országos vadászat-főfelügyelője tájékoztatásul közölte, hogy részint az elmúlt évi jó te-
lelésnek, részint az okoszerű vadgazdálkodásnak, valamint a fokozott vadvédelemnek köszönhető az idei gazdag állomány, s így a most sorra kerülő téli vadászatok várható jó eredménye is. az előirányzatok szerint nyulból megközelítőleg egymilliót lőnek ki az idényben, ami körülbelül 20 százaléknál emelkedést jelent a korábbi évekéhez képest. élőnyulból mintegy 50.000-et adnak át a kereskedelemnek a vadásztársaságok. fácánkakasból 150.000-et irányoztak elő kilövésre, és további 20.000-et élve fognak be. a fácánkilövés, illetve az élőfácán befogás mértéke az utóbbi 3 év alatt 15-20 százalékkal emelkedett. a foglyaszást még az idén is csak vidékenként és korlátozott számban engedélyezték, élőfogolyból azonban 45.000-et máris felajánlottak a vadásztársaságok.

a tájékoztatás szerint külföldi vendégvadászok az elmúlt évekénél nagyobb számban jönnek vadászni apróvadra. különösen kedvelik a hangulatos fácánvadászásokat, továbbá a bő zsákmányt ígérő nyulhajtaszt és az izgalmas vaddisznóvadászatot.

az idei „vadtermés”, betakarításán kívül főgondjuk a vadásztársaságoknak és az állami vadgazdáknak a téli vadvédelem és a szükség szerinti takarmányozás megszervezése. a jelentések szerint az ország valamennyi vidékén elegendő mennyiségű szalastakarmányt, továbbá makkot, vadgesztenyét, korbájszemetet, rostaaljat és egyéb hulladéktakarmányt tartalékolnak arra, hogy huzamos kemény fagyok, nagy havazások esetén is lényeges veszteség nélkül teletessék át a szépen fejlődő, értékes vadállományt. /mti/

9.50

- 8 -

bb 14. több mint ezerháromszáz lakás, négy gimnázium, korszerű művelődési otthon és két szakorvosi rendelő építését kezdik meg jövőre borsodban

vid te/vl szf

1961. december 15.

a borsod megyei építőipari vállalat dolgozóinak a jövő esztendőben mintegy 370 millió forint értékű munkát kell elvégezniük, harmincmillió forinttal többet, mint az idén. a jelentős összegből több mint ezerháromszáz lakást és számos kulturális, szociális intézményt építenek. a megnövekedett feladatra már felkészültek. nyolcszázötvenhat lakás építését megkezdték, ezeket a jövő év harmadik negyedéig átadják. a munka meggyorsítására a kilián lakótelepen, ahol középblokkokból az ötéves tervben 2400 lakást szerelnék össze, bevezették a szalagszerű építkezést. jövőre miskolcon befejezik a csaknem 36 millió forintos költséggel épülő új szakszervezeti székház építését, 800 személyes művelődési teremmel. épül az szik központ és elkészül az 1500 ágyas miskolci kórház ideg- és elmeosztálya, valamint nőgyógyászata. 1962-ben adják át a sajtó-parton épülő autóközlekedési központ irodaházát, szervisz-helyiségét, üzemanyag tárolóját és szociális intézményeit.

ezenkívül számos új beruházás kivitelezését kezdik meg edelényben, encsen, miskolcon a fazekas utcában, valamint a munkás-lakta második kerületben új gimnáziumot, peremesen nyolctantermes, a diósgyőri kilián lakótelepen pedig huszantermes általános iskolát építenek. a környékbeli gimnáziumok átadása után jelentősen csökken majd a miskolcra bejáró középiskolások száma. jövőre befejezik a miskolci nehézipari műszaki egyetem öthajós műhelycsarnokát és a dolgozók egészségügyi ellátására két új üzemi szakorvosi rendelőintézetet építenek a máv-nak és a lenin kohászati műveknek. ezzel egyidőben diósgyőrben korszerű új művelődési otthon alapozását kezdik meg. az új építkezésekhez tavasszal hozzáfognak. /mti/

10.15

- 9 -

bb 9. négy nyelvű feliratos gyufacimke-sorozat a dorogi ki mit gyűjt klubtagoknak

i vid fm ke

1961. december 15.

a dorogi józsef attila bányászmuvelődési ház ki mit gyűjt - klubja újszerű gyufacimkét adott ki. a világon ez az első olyan cimkesorozat, amelyen a felirat négy nyelvű. a magyar, orosz, német és angol nyelvű feliratos, kilenc darabból álló sorozatot karácsonyi ajándékként küldik a klubtagoknak a világ minden részébe. elkészítették az eddigi olimpiákon kivívott magyar győzelmeket ábrázoló szalvétasorozatot is. ezt ugyancsak most küldik el a klub több mint ezer külföldi tagjának. /mti/

- . -

bb 10. politechnikai-raktár tatabányán

vid fm/ke vm fm

1961. december 15.

komárom megyében az általános iskolák 80 százalékában van már gyakorlati oktatás. munkájukhoz nagy segítséget ad a tatabányán nemrég megnyílt politechnikai raktár, amelynek gyarapításához minden nagyüzem rendszeresen hozzájárul. többszáz ezer forint értékű munkaeszköz és nyersanyag között válogathatnak már a pedagógusok. /mti/

- . -

bb 13. új butorgyár zalaegerszegen

vid szf/te vm

1961. december 15.

a zalaegerszegi asztalosipari vállalatnál megteremtették a jövő évi termelés növelésének alapját: hat és félmillió forintos beruházással elkészült a vállalat új butorgyára. január 1-től az új üzemben készítik a „békés” típusú hálószoza butorokat. a gyár munkásgárdája saját erejéből több munkagépet szerkesztett, amelyekkel 326 órától 176 órára csökkentik egy-egy békés hálógarnitúra elkészítési idejét. az új gyárban javulnak a munkakörülmények. a terv szerint 1962-ben negyven százalékkal több butort készítenek az ideinél. /mti/

- . -

10.20

- 10 -

bb 12. új típusú hálószozaaberendezés készül a cardo gyárban

vid szf/te vm

1961. december 15.

a modern kombinált szobabutorok divatja erősen terjed, de a hagyományos hálószozaaberendezés iránt sem csökken a kereslet. a kereskedelem igényének megfelelően a győri cardo butorgyár most is gyárt hálószozát, mégpedig az eddiginél nagyobb mennyiségben. tavaly 5.850, az idén 7000 garnitúrát készítettek, míg jövőre kilenczetet irányzott elő.

a gyár rekonstrukciója során épült műhelycsarnokban a jövő év elején új gépsorokat állítanak üzembe, melyek szinte teljesen megszüntetik a kisipari jellegű kézimunkát. az új technológiának, a gazdaságos gépi gyártásnak megfelelően a műszaki dolgozók új hálószozaabertípust terveztek. mintapéldányát most készítik. a garnitúra az eddighez hasonlóan hét darabból áll, formája azonban követi a modern butortervezés irányát. a lábak újszerűek, a párkányok simák. a butor anyaga furnérozott kenederpozdorja betétes lap. a hagyományos butorlappal szemben az előnye az, hogy 15 százalékkal szilárdabb és a szű nemfészkel bele.

a mintapéldány az év végére készül el. a sorozatgyártást a kereskedelem megrendelése szerint kezdik majd el. /mti/

- . -

bb 15. műszaki bizottságok készítik elő a 200.000 holdas szőlő- és gyümölcsstelepitést - megbeszélést tartottak a kertészeti felügyelők

t so/ j vm

1961. december 15.

a megyei tanácsok kertészeti felügyelői és az állami gazdaságok igazgatóságainak főkerítészei pénteken első ízben tartottak közös megbeszélést a kertészeti és szőlészeti főiskolán. fejes sándor, kossuth-díjas, a földművelésügyi minisztérium kertészeti főosztályának vezetője beszámolt azokról a tennivalókról, amelyek a második ötéves terv 200.000 holdas szőlő- és gyümölcsstelepitési programjának végrehajtása érdekében a vezető kertészek előtt állnak.

/folyt.köv./

10.30

1042

- 11 -

/bb 15. műszaki....1.folyt./vm

ismertette többek között a terület-iválasztás, a nagyüzemek kialakításának korszerű módszereit, megyei kertészeti felügyelők és az állami gazdaságok igazgatóságainak főkertészei megállapodtak abban, hogy a telepítések gondos előkészítésére műszaki bizottságokat szerveznek, s ezek segítik a nagy munkában résztvevő mintegy 1000 termelőszövetkezetet./mti/

- . -

bb 16. a sportfogadás és lottoigazgatóság tájékoztatója

ke vm

1961. december 15.

a sportfogadási és lottoigazgatóság tájékoztatása szerint az 50 játékhétre 4.122.053 darab lottószelvény érkezett be. így egy-egy nyerőosztályra 1,545.769 forint jut. a kunhegyesi járási művelődési házban megtartott sorsoláson a következő nyerőszámokat húzták ki:

14, 53, 65, 74, 82./mti/

- . -

11,09

- 12 -

H. H. Deli

bb 17. megnyílt a bosnyák téri új vásárcsarnok - a zuglói konyhakertészek tágas árusítóhelyet kaptak

i n. j. / j/s ká 1961. december 15.

zuglóban, a bosnyák téren csütörtök délután megnyílt a főváros legmodernebb vásárcsarnoka. az avató ünnepségen dr. pesta lászló, a fővárosi tanács vb. elnökhelyettese mondott beszédet. a csarnokban nyolc között, két földművelőszövetkezeti és három állandó termelőszövetkezeti árusítóhely fog működni. tágas árusítóhelyeket jelöltek ki a zuglói konyhakertészek és őstermelők számára is./mti/

- . -

bb 18. megállapították a bontott baromfi árát

i n. j. / j/s ká 1961. december 15.

a nagyvásártelepre pénteken reggel 125 vagon és 43 tehergépkocsi áru érkezett. a vagonszállítmányok így oszlottak meg: 89 vagon burgonya, 2 vagon fejeskáposzta, 5 vagon kelkáposzta, 3 vagon sárgarépa, 1 vagon gyökérzöldség, 1 vagon céklarépa, 1 vagon alma, 1 vagon mandarin, 4 vagon citrom, 1 vagon dió, 4 vagon tojás és 13 vagon karácsonyfa.

az ünnepi hétre megállapították a vágott és a bontott baromfi fogyasztó i árát. az állami baromfiboltokban a kibelezett csirkét kilónként 26-32, a tyukot, gyöngyöst 26-28, a pulykát 23-25, a libát egészben 25-25.50, a bontott libát 25-25.50, a hizott kacsát 24-26, a pecsenyekacsát 21-25 forintért árusítják.

bontott baromfi: Libaaprólék szárnytó nélkül kilónként 16, Libahát 20, bőr vagy bélháj 29, háj 31, tyukmáj 40, pulykamáj szívvel 25, pulykaháj 20, Libamell 29, Libacomb 28, Libaaprólék 17 forint.

megjelent a piacon a fekete teretek; ára kilónként 2.20 forint./mti/

- . -

12.10

- 13 -

S. H. S.

a kisz feladatai a középiskolákban - a kisz központi bizottságának pénteki ülése

t lv-hi/gk/gy/fm

1961. december 15.

a kisz központi bizottsága pénteken folytatta tanácskozását. az ülésen - amelyen orbán lászló, az mszmp központi bizottsága tudományos és kulturális osztályának vezetője és lugosi jend művelődésügyi miniszterhelyettese is részt vett, a középiskolai kisz-szervezetek munkájának irányelveit vitatták meg. -

perjés lászlónak, a kisz központi bizottsága titkárnak megnyitó szavai után várnai ferenc, a kisz központi bizottságának titkára tartott előadást a kisz feladatai a középiskolákban címmel. elmondotta a többi között, hogy a kisz középiskolai munkájának irányelveit többhónapos munkával készítették elő. az intéző bizottság tagjainak vezetésével 14 brigád tanulmányozta a megyékben és a budapesti kerületekben a középiskolai kisz-szervezetek munkáját. az előterjesztés nemcsak az ifjúsági szövetség, hanem a művelődésügyi minisztérium, az illetékes szakminisztériumok, a pedagógiai továbbképző intézet és a pedagógiai tudományos intézet véleményét is tartalmazza. az irányelvek kidolgozásához nagy segítséget adtak az iskolai pártszervezetek, valamint a megyei, városi és kerületi pártbizottságok.

- a kisz központi bizottságának irányelvei a középiskolai kisz-szervezetek elé legfőbb feladatként az iskola oktató-nevelő tevékenységét állítja - mondotta ezután. az elmúlt két évben a kisz központi bizottsága már többször hangoztatta, hogy a tanulás segítségét első helyre kell állítani. már vannak is kezdeti eredmények, azonban a középiskolai kisz-szervezetek jelentős része még mindig nem fordít kellő figyelmet a tanulásra. az oktatás továbbfejleszté sérül szóltó törvény aláhuzza, hogy erősítsük a diákok kapcsolatát az élettel, hogy a diákokat jobban készítjük fel a jövőre. a kisz is segítse elő, hogy a középiskolás diákok szakmailag és politechnikailag egyaránt jól felkészüljenek az életre. ezért a tanulást elsőrendű politikai feladatnak kell tekinteni.

/folyt. köv./

12.40

135

- 14 -

pen

/ a kisz feladatai... 1. folyt./ gy

- a középiskolás diákok többsége tagja szövetségünknek, s a kisz-en kívüli fiatalok is egyre nagyobb figyelemmel fordulnak szervezetünk felé. szervezeteink munkájában tovább kell fejleszteni az elevenséget, a sokszínűséget, ha ki akarjuk elégíteni a középiskolások igényeit. ma még számos kisz-szervezet nem foglalkoztatja megfelelően tagjait és a kisz-en kívülieket.

a továbbiakban felhívta a figyelmet arra, hogy a középiskolai kisz-szervezetek fokozott segítséget kérjenek a pedagógusoktól. az utóbbi hónapokban igen sok nevelő kapcsolódott a kisz-szervezetek tevékenységébe, azonban még nem ismerik eléggé a kisz-munka sajátos módszereit. ezért a kisz-szervezetek mozdítsák elő, hogy a pedagógusok minél előbb hozzáértő munkatársává váljanak az ifjúsági szövetségnek - mondotta befejezésül várnai ferenc.

/folyt. köv./

12.42

vbb 19. román iróküldöttség érkezett hazánkba

t v/j/s bs 1961. december 15.

a román-magyar kulturális munkaterv alapján pénteken négytagú román iróküldöttség érkezett hazánkba. a vendégeket a nyugati-pályaudvaron patak jános, a kulturális kapcsolatok intézetének főtárosa, garai gábor, a magyar írók szövetségének titkára, valamint a külügyminisztérium és a kulturális kapcsolatok intézetének több munkatársa fogadta. ott volt a pályaudvaron dr. f. duna, a román népköztársaság magyarországi nagykövetségének titkára is.

a román iródelegációt demostene botez, a román írószövetség elnökségének tagja vezeti, a küldöttség tagjai: aurel ráu költő, létay lajos költő és dumitru corbea költő.

a román írók két hetet töltenek magyarországon.

/mti/

135

ke

- 15 -

bb 20. időjárásjelentés

ke vm

1961. december 15.

a meteorológiai intézet jelenti december 15-én pénteken délelben 12 órakor:

hideg, szeles idő.

a sarkvidékről származó hideg légtömegek dél felé nyomulása tovább folytatódik. hatásukra közép-európa legnagyobb részén és a szovjetunió európai területének északnyugati felében igen hideg idő van. a szovjetunió európai területén sokfelé havazik, nyugat-európa óceáni légtömegek hatása alatt áll és itt enyhe az idő. hazánkban tegnap a dunántúlon és az északi országrészben általában felhős idő volt és ezeken a területeken kisebb havazások léptek fel. a csapadék mennyisége a nyugati határszélen általában 2-4, az északi országrészben 1 milliméter volt. az ország többi részében kevés felhő borította az eget. ezeken a helyeken 4-8 óráig keresztül sütött a nap. napközben a hőmérséklet sehol sem emelkedett. mínusz 1-mínusz 3 fok fölé, sőt a salgótarján-berettyóújfalú vonaltól északra mínusz 4; mínusz 5 fok fölé. hajnalban a levegő általában mínusz 8-13 fokig hült le, de az északkeleti országrészből 1-2 helyről mínusz 15 fokos lehülést is jelentettek. ma reggel a dunántúli nyugati részén 1-6, az északkeleti országrészben helyenként 1-5 centiméter összekötő hótakarót mértek. ma országsszerte tovább folytatódik a hideg idő. sokhelyen élénk északnyugati szél fúj. a hőmérséklet a délelőtti folyamán sehol sem emelkedett mínusz 3 fok fölé - budapesten csütörtökön a hőmérséklet napi középértéke mínusz 3.4 fok volt, a sokévi átlagnál 4.0 fokkal alacsonyabb. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet mínusz 4 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 777 milliméter, erősen süllyedő irányzatú.

várható időjárás szombat estig: hideg felhős idő, több helyen főként az ország keleti felében havazás. élénk, időnként erős északnyugati szél. várható legalacsonyabb hőmérséklet mínusz 8- mínusz 12, a legmagasabb nappali hőmérséklet holnap mínusz 2-5 fok között. távolabbi kilátások vasárnap is hideg idő.
/mti/

14.10
15.10

Kovács

- . -

- 16 -

/ a kisz feladatai... 2. folyt./ gy

a vitaindító előadásban számos hozzászólás hangzott el.

orbán lászló, az mszmp központi bizottsága tudományos és kulturális osztályának vezetője felszólalásában nagyjelentőségűnek mondotta a középiskolai kisz-munkára vonatkozó irányelvek kidolgozását, mert számos tapasztalat bizonyítja, hogy a feladatokhoz képest a kisz középiskolai tevékenységét tovább kell javítani. a korábbi évekhez képest a középiskolákban lényegesen megnövekedett a szervezet taglátszáma: egy-egy középiskolai szervezetben ma már nem 10-15, hanem 30-40 fiatalat kell feladatokkal ellátni, sokoldalú érdeklődését kielégíteni. a középiskolás réteg a kisz legfiatalabb osztaga, amelynek mindössze annyi az ifjúsági munkában szerzett jártassága, amennyit az uttörő szervezetből magával visz, - tehát támogatásukra az ifjúsági szövetség központi bizottságának, kerületi és megyei vezetőségeinek a legnagyobb gondot kell fordítaniuk.

ez annál inkább szükséges, mert a kisz középiskolai tevékenységének lényegesen megnövekszik a jelentősége. a középiskolások létszáma ugyanis - pártunk és kormányunk törekvéseinek megfelelően - évről-évre növekszik, az ifjúsági feladatok tehát a középiskolákban növekszenek, ugyanakkor ezzel a kisz-aktívagárdájának gyarapodása nem tartott lépést. emiatt sok tennivaló hárul a lelkesen és jól dolgozó, de még csekély számú kisz-aktivistára.

nagyjelentőségű a középiskolai kisz-munka irányelveinek kidolgozása azért is, mert szocialista társadalmunkban hatványozott szerepe lesz a tanulásnak, a szakmai és az általános műveltség megszerzésének. hogy a mai felnőtt nemzedék megkezdett munkáját az elkövetkező időszakban továbbfolytató, ma még iskoláskorban levő fiatal generáció milyen szakismeretekkel, milyen világnézeti felkészültséggel kerül ki az életbe, az nemcsak a pedagógusok, hanem jelentős részben a középiskolai kisz-szervezetek eredményes munkájától is függ, - mondotta orbán lászló.

lugosi jenő művelődésügyi miniszterhelyettes a többi között hangoztatta: a kisz központi bizottságának a középiskolai ifjúsági munkára vonatkozó irányelveivel a művelődésügyi minisztérium teljes egészében egyetért. a pedagógusok körében igen jó hatást váltott ki az ifjúsági szövetségnek az a félreérthetetlen állásfoglalása, hogy a középiskolai kisz-tevékenység közép-pontjában a tanulást, az iskolai oktató-nevelő munka segítségét állítja.

/folyt. köv./

15.52
16.10

Kovács

- 17 -

/ a kisz feladatai... 3. folyt./ gy

felhívta a kisz-vezetők figyelmét: Legyenek bizalommal az ifjúsági munkát támogató pedagógusok iránt.

több hozzászólás után várnai ferenc válaszolt az elhangzott észrevételekre, majd a kisz központi bizottsága a középiskolai ifjúsági munkára vonatkozó irányelveket egyhangulag elfogadta.

x x x

a középiskolai kisz-szervezetek munkájával foglalkozó irányelvek a többi között megállapítják:

a középiskoláknak olyan fiatalokat kell nevelniük, akiknek világnézete, szakképzettsége, műveltsége, jellege megfelel a szocialista társadalom igényeinek, akik alaposan ismerik a tudomány alapjait, áthatja őket a termelő munka tisztelete, és képesek a termelés meghatározott ágában szakmukát végezni. a középiskolák diákjaiban az elmúlt évek eredményei nagymértékben növelték a szocialista hazafiság, a munkás nemzetköziség érzését, s jelentős politikai aktivitás tapasztalható a fiatalok körében. az ipar, és a mezőgazdaság fejlesztését elősegítő építő táborokban az elmúlt négy évben 51 000 középiskolás diák vett részt. csak az 1960-61-es tanévben hárommillió óra társadalmi munkát végeztek. a nyári szünetben 80 000 diák vállalt munkát. nagy hatást gyakoroltak rájuk a szocializmus javára megváltozott erőviszonyok, a szocialista tábor, a szovjetunió sikerei.

jelentős a tanulóifjúság világnézetének fejlődése. a haladás, a társadalmi fejlődés, a tudomány eredményének fokozatos megismerése alapozza meg dialektikus materialista világnézetüket.

egyre többen küzdik le az idealista szemléletet, a tulvilágítól, való félelemérzettrés keresik a tudományos világnézet elsajátításához vezető utat.

javult a diákok szorgalma és tanulmányi fegyelme. műveltségük sokoldalubb, ismereteik, gyakorlati készségeik köre tágabb és szintje magasabb, érdeklődésük sokoldalubb és elmélyültebb, mint a múlt rendszerben a középiskolás tanulóké volt. a pusztán kötelesség helyett egyre többen tanulnak meggyőződésből, azért, mert tudják, hogy csak így válhatnak a szocialista társadalom hasznos tagjává. a tanulók magatartásában kibontakoznak a szocialista erkölcs vonásai. egyre jellemzőbb rájuk az önállóság, a nyíltság, a bátor fellépés. sokat fejlődött közösségi magatartásuk, egymás iránt érzett felelősségük is. erősödött a szülők, a nevelők, a felnőttek iránti tisztelet. mind többen vállalják életcéljuknak, hogy „becsületese, szocialista társadalmunkat segítő ember szeretnék lenni,„

/folyt. köv./
16.10

- 18 -

/ a kisz feladatai... 4. folyt./ gy

az irányelvek a továbbiakban kimondják:

neveljük a tanulóifjúságot a szocialista társadalom építőivé. a ma romantikáját nem a különleges dolgok adják, hanem az a tény, hogy a dolgozók milliói, s köztük a diákok is, tudatosan, két kezük munkájával, szellemi képességeik kifejtésével, társadalmi összefogással teremtik meg a legemberibb társadalmat. a középiskolai kisz-szervezetek - a pártiszervezetek és a pedagógusok támogatásával - segítsék elő, hogy a tanulók megismerkedjenek az szkp 22. kongresszusa határozataival, a kommunizmus építésének programjával. közérthetően, szemléletesen magyarázzák második öt éves tervünk céljait és az abból eredő feladatokat. hívjanak meg ülésekre, baráti találkozókra, a kisz próbacsoportok foglalkozásaira pártmunkásokat, tapasztalt kommunistákat, akik ismertetik a szocialista és a kommunista társadalom építésének feladatait, válaszolnak a tanulók kérdéseire. látogassák meg az új létesítményeket, második öt éves tervünk alkotásait.

a kisz 1. kongresszusának vállalásából, az ötvenmillió társadalmi munkaórából a középiskolás ifjúság 15 millió munkaórával járuljon hozzá a második öt éves terv teljesítéséhez- indítványozzák az irányelvek. a kisz-szervezetek gondosan készítsék elő a társadalmi munkát, magyarázzák meg a végzett munka célját és gondoskodjanak értékeléséről. szervezzenek társadalmi munkát az iskola és a diákokon kívül fejlesztésére, felszerelésére és rendben tartására, valamint olyan, iskolán kívüli feladatok megoldására, mint a város és községfejlesztés, fásítás, a tsz-ek és állami gazdaságok támogatása.

a kisz 1. kongresszusa elhatározta, hogy a második öt éves terv idején „minden évben megszervezzük a nyári építő táborokat, összesen legalább 100 000 egyetemi és főiskolai hallgató, illetve középiskolás diák részvételével,„ az építő táborok nevelési lehetőségeinek jobb kihasználására gondosabban kell elkészíteni a jelentkezéseket, hogy ne legyen egyetlen olyan fiatal sem, aki nem teljesíti vállalását. a fiatalokkal még a táborba indulás előtt ismertessék meg a munka jelentőségét és nehézségeit.

neveljünk olyan proletár-internacionalista hazafiakat, akik tudatosan védik a békét, akik hűek népköztársaságunkhoz, s megbecsülik nemzeti hagyományainkat. a kisz-szervezetek törekedjenek arra, hogy a diákok ne csak akarják a békét, hanem tanulásukkal, munkájukkal hozzá is járulnak hazánk fejlődéséhez, erejének növeléséhez. a kisz szervezetek fordítsanak az eddiginél nagyobb figyelmet a kisz-fogadalom szellemének megértésére: „fogadom, hogy minden erőmmel, ha kell, fegyverrel is megvédem hazánkat, a magyar népköztársaságot!„ rendezzenek baráti találkozót a néphadseregünk alakulataival, használják fel az mhs nyújtotta lehetőségeket.

/folyt. köv./
16.25

- 19 -

/ a kisz feladatai.... 5. folyt./ gy

erősítsük a materialista meggyőződést, a tudományos igazságot egyértelmű elfogadását - folytatódjanak az iránítványok. - a vallásos, vagy ingadozó fiatalok meggyőzése közben nagy türelmet kell tanusítani. nem szabad megengedni, hogy egyes kisz-aktivisták türelmetlenek legyenek azért, mert nem követik zik be gyors változás a vallásos fiatalok gondolkodásában és hogy „nevelhetetlenek”, kiáltásuk ki a vallásos érzelműeket. meg kell érteni, hogy a gyermekkor óta meggyőződött „hit”, és szokások, olykor a szülői ház ellentétes hatása, valóban komoly vívódást okozhat a fiataloknak. kapcsoljuk be a vallásos fiatalokat is az ifjúsági mozgalom, a társadalmi munka soraiba.

- alakítsuk ki a középiskolai ifjúságban a szocialista erkölcs vonásait. társadalmunk, jövő életünk azt követeli, hogy közösségi embereket neveljünk. különösen fontos, hogy eszményképeket állítsunk tanulóink elé a munkásmozgalom hősei, a szocializmus építésében helyt álló dolgozók, a béke harcosai közül. fejlesszük középiskoláink tanulóiban a közösségi érzést, a segítőkészséget és önzetlenséget. kísérik figyelemmel társaik életét és segítsenek az elmaradottnak, a gondokkal küzdőknek, a tanulók így, a közös munkában tapasztalják, hogy az teher igazán boldog, aki mindig maga mellett tudja barátait, elvtársait és érzi, hogy számítanak rá és ő is számítat mások segítségére.

- segítsük, erősítsük az egyenes, gerinces és ugyanakkor szerény magatartást. fejlesszük a bátor véleményalkotást és véleménynyilvánítást, a helytállást, a felelősségvállalást, a taggyűléseken, a próba foglalkozásokon a kisz-tagok az eredmények elismerése mellett tárják fel a hibákat is, nyíltan és bátran bíráljanak.

- kisz-szervezeteink gazdagítsák, gyarapítsák a szülők iránti szeretetet, az idősebb nemzedék iránti tiszteletet. kisz-szervezeteink tanítsák a fiukat és lányokat a két nem kölcsönös megbecsülésére, igényességre. tartásuk tiszteletben az igazi, tiszta, tettekre ösztönző diákszerelmet, de lépjenek fel a szép érzelem bármilyen bemocskolása ellen. küzdjenek a felelőtlen kalandok, az egymást nem becsülő kapcsolatok kialakulása ellen is.

- a szocialista erkölcsű ifjútól elválaszthatatlan a kulturált magatartás, az izléses öltözködés. neveljük arra a tanulóifjúságot, hogy kerülje a feltűnést, a kirívó magatartást. legyen szerény, természetes, egyszerű. az öltözködés legyen izléses, divatos. a modern táncnak is helye van rendezvényeinken, de csak addig, amíg gyönyörködött.

/folyt. köv./

16.32

16.50

KK

/ a kisz feladatai.... 6. folyt./ gy

az izlés kialakítása sok türelmet igényel. óvakodni kell attól, hogy a szépérzék, az izlés hiánya miatt politikai, jellembeli vádakat emeljünk a fiatalok ellen.

- a magyar kommunista ifjúsági szövetség fontos feladatának tartja, hogy kulturált lehetőségeket biztosítson az ifjúság szórakozására. a középiskolai tanulók is szeretnek vidáman élni, fiatalokhoz illően szórakozni. az iskolai kisz-szervezetek rendezzenek iskolabálokat, klub-esteket, teadélutánokat. ugyanakkor lépjenek fel a szülői felügyelet nélküli házimulatságok ellen.

- minden kisz-szervezet, valamennyi kisz-tag és segítségükkel a többi diák is ismerje fel, hogy hazánkban a szocialista társadalom felépítéséért folyó harc döntő fegyvere a nagyobb tudás.

a kisz valamennyi szervének és szervezetének egyik legfontosabb tennivalója, segíteni a diákok tanulmányi munkáját. a kisz 1. kongresszusa a középiskolai kisz-szervezetek legfontosabb feladataként jelölte meg, hogy munkájukban állítsák első helyre a tanulás, az iskolai rend és fegyelem segítését. a fő figyelmet a lelkiismeretesebb, elmélyültebb, az alaposabb tanulásra kell fordítani. a tanulással kapcsolatban is alakítsuk ki az egészséges, kommunista munkaerkölcsöt. a kisz-gyűléseken, megbeszéléseken őszintén, barátian, de határozottan bíráljanak meg minden kötelességmulasztást, fegyelmezetlenséget. csak ez alakíthatja ki az iskola fegyelmezett légkörét.

- a kisz-szervezet az iskolában lépjen fel a lustaság, a lógás, az igazolatlan mulasztások ellen. a kisz-tagok az egész osztály előtt bírálják meg a tanulmányi fegyelem megszegését és személy szerint a hanyagságot. teremtsenek olyan légkört, amelyben megbecsülik a példamutató, szorgalmas tanulást, és elítélik a sugást, a puskázást, a lógást.

a felkészülés az életre nemcsak azt jelenti, hogy ifjúságunk gyakorlati, ügyességi készségekkel rendelkezik, hanem a szemléletet és magatartását is. e téren különösen nagy jelentőségű az üzemi munka. válják a kisz-szervezetek szívügyévé a munkaadókat is. az iskola és az ipari, mezőgazdasági üzemek kisz-szervezetei, az állami szerződést kiegészítve, kössenek külön szerződést, vagy készítsenek együttműködési tervet. a legfontosabb, hogy a két kisz-szervezet kapcsolata hozzájáruljon a középiskolai tanulók szakmai képzéséhez, a szükséges feltételek biztosításához. vizsgálják meg közösen a tanulók munkabeosztását, nyújtsanak segítséget ahhoz, hogy a diákok a szakmai tanulást elősegítő feltételek között dolgozzanak és az oktatási tervben előírt szakirányú képzésben részesüljenek.

/folyt. köv./

16.39

16.50

KK

/ a kisz feladatai... 7. folyt./ gy

az üzemi és az iskolai kisz-szervezetek segítsék a pályaválasztást is. ériék el, hogy minél több érettségizeti fiatal szeresse meg azt a szakmát, amellyel középiskolás korában megismerkedett.

- a tanulók között néhol él még az a nézet, hogy „a gyakorlati munka háttérbe szorítja a tudás jelentőségét”, „hogy nincs szükség a gyakorlati munkára, az üzemekben is találkozunk a diákok foglalkoztatását lebecsülő magatartással, az üzemi és az iskolai kisz-szervezet közösen lépjen fel a gyakorlati munkát lebecsülő szemléletek ellen.

- szélessítsük a diákok érdeklődését, ébresszük fel hivatástudatukat, segítsük pályafutásukat. Középiskoláinkból olyan embereknek kell kikerülniük, akik megfelelően felkészültek az új, bonyolult technika elsajátítására és továbbfejlesztésére. az iskolai kisz-szervezetek fontos feladata: segítséget nyújtani a tanároknak ahhoz, hogy a tanulók érdeklődéssel tanulják a matematikát, a fizikát, a kémiát, ezt a célt szolgálhatja a szakkeri kísérletezés, az üzemlátogatás, a részvétel a termelő munkában, s az olyan otthoni gyakorlati feladatok megoldása, mint a villanyszerelés, a rádió, a villanymotor, a vízvezeték javítása. a kémia iránti érdeklődés felkeltését elősegítheti a laboratóriumok látogatása, a szakköri munka, a műanyagkutatás eredményeinek ismerete, valamint a szintetikus gyógyszergyártás megismerése, a biológia és a mezőgazdaság iránti érdeklődést fokozhatja a szocialista mezőgazdaság perspektívájának, céljainak ismertetése, az állattenyésztő intézmények, a növénynevelő kísérleti állomások látogatása, s a részvétel a mezőgazdasági termelő munkában.

- mindez nem jelenti, hogy csökken a humán-tárgyak oktatásának jelentősége. fontos feladat a műveltség, a széleskörű tudás terjesztése, a különböző nyelvek elsajátítása is. az irodalom iránt a kisz felolvasásokkal, könyvankétkkal, szavalóversenyekkel, iskolán belüli irodalmi pályázatokkal, írók meghívásával és az irodalmi szakkör tevékenységével keltheti fel és tarthatja ébren az érdeklődést. a történelemben a helytörténeti, a munkásmozgalmi kutatómunka, a muzeumlátogatás, a történelmi regények, részletek felolvasása, megvitatása, valamint kirándulás történelmi nevezetességi helységekre, stb. segíthetnek. hasznos lehet a külföldi fiatalokkal folytatott levelezés, az idegennyelvű folyóiratok olvasása, stb.

/folyt. köv./

/ a kisz feladatai.... 8. folyt./ gy

- a középiskolai kisz-szervezetek gondosan foglalkozzanak azokkal a fiatalokkal, akik az érettségi után tovább kívánnak tanulni. különösen fontos kötelesség továbbtanulásra serkenteni az üzemi munkások és dolgozó parasztok tehetséges fiait és leányait. a továbbtanulásra méltó fiatalokkal ismertessék meg a különböző típusú felsőoktatási intézményeket, hívják fel a figyelmet arra, hogy a társadalomnak nemcsak orvosokra és irodalmárookra van szüksége, hanem mezőgazdasági mérnökökre, a természettudományos élet fejlesztőire is. foglalkozzanak különös gonddal azzal, hogy a legjobb tanulóknak felkeltsék az érdeklődést, a hivatásukat a pedagógus pálya iránt.

a kisz-szervezetek megfelelő feladatokkal ösztönözzék a tehetséges diákokat, s tartsák kötelességüknek az elmaradó tanulók támogatását. foglalkozzanak sokoldalúan a középiskolák első osztályos tanulóival és az érettségire, a képesítő vizsgákra készülő növendékekkel.

- erősítsük az egységes, szocialista szellemű tanulóközösségeket, hangoljuk össze az iskola és a kisz-szervezet nevelési programját. az utóbbi években kibontakozóban van iskoláinkban a szocialista szellemű közösségi nevelés, fejlődött a tantestületek és a kisz-szervezetek együttműködése. lényegében kialakult az elvi egyetértés abban, hogy az iskolák és az osztályok diákjainak szocialista közösségi életét csak a kisz céljainak eszméi tartalmára alapozva és szervezeti keretel között lehet eredményesen kifejleszteni. a pedagógusok és a kisz-vezetők mind világosabban látják, hogy alapvető feladatuk: kidolgozni az osztály és iskola közösségi életében a kisz-szervezet konkrét feladatait és egyeztetni az iskola és a kisz nevelési tervét. a középiskolai kisz-szervezetek így válhatnak az iskola szocialista oktató- és nevelő munkájában a tantestületek első számú segítőivé.

az irányelvek ezután összefoglalja: milyen feladatok várnak a kisz-szervezetekre a közösségi élet továbbfejlesztésében. ki-mondja: az osztály alapszervezetek vezetőségei tartsák fontos teendőjüknek a közösségi élet erősítését, az osztály előtt álló tanulmányi feladatok, a rend, a fegyelem erősítését, a tanterem felszerelésének védelmét, segítsék, támogassák munkájukban az osztályfőnököket. a kisz-vezetőség dolgozza ki az osztály programját és osztálygyűléseken, nyilvános kisz-összejövetelen vitassa meg azt minden tanulóval. adjon megbízásokat a kisz-en kívülieknek is.

/folyt. köv./

/ a kisz feladatai.... 9. folyt./ gy

az irányelvek a továbbiakban a középiskolai kisz-szervezetek erősítésének, a kisz-élet fejlesztésének, gazdagításának kérdéseivel foglalkozott. megállapította, hogy 1961. október 31-én 2 318 középiskolai alapszervezet működött hazánkban, s ezek tagjainak száma 109 031. több ezer az olyan diák, aki nem iskolai kisz alapszervezethez tartozik. a középiskolás ifjúságnak tehát mintegy 65 százaléka a kisz tagja, s ma már a kisz-en kívüliek nagy többsége is bizalommal közeledik a szervezethez és részt vesz a kisz akcióiban.

/mti/

17.00

..

- 24 -

bb 21. árhullám érkezett budapestre: végig a dunán teljesen rakott uszályok hajózhatnak, javul az vízellátás

ö hbj/sb-tr-lm vg

1961. december 15.

az elmúlt héten a duna vízgyűjtő területére betört szubtrópusi légtömegek kiterjedt esőfelhőket tereltek az inn völgye fölé, s csaknem 100 milliméteres csapadék hullott. ugyanakkor a meleg hatására megkezdődött az ezer méternél magasabb hegyekre lehullt hőtömeg olvadása is, így a nyár óta most alakult ki a dunán a legnagyobb árhullám, amelynek eleje szerdán megérkezett budapestre. az országos vízügyi főigazgatóság tájékoztatása szerint a vízszint tovább emelkedik és előreláthatóan hétfőn tetőzik. az árhullám budapestnél mintegy 500 centiméteres vízállást eredményez, a vízszint azonban csupán másfél méternyire közelíti meg az alsó rakpart szélét. ha a hideg nem enyhül, akkor erőteljesebb apadás várható, de még így is legalább egy hétig idűzik budapestnél a korábbinál magasabb és már nagyon várt árhullám.

a vízművek kutjai környékén az árhullám idején megtelítődnek a vizadó rétegek pórusai, s ennek hatása hosszú ideig mutatkozik. számolni lehet azzal is, hogy a duna partján magasabb lesz a talajvízszint, s így a vízművek több vizet nyerhetnek a cső- és csáposkutakból. különösen jelentős az árhullám most, téli hónapok előtt, amikor általában kevesebb vízzel táplálja a duna a vízműveket. a szakemberek azt remélik, hogy hosszabban „idűzik”, nálunk az árhullám, s ennek kedvező hatása megmutatkozik budapest vízellátásában.

az árhullámot igen nagy örömmel fogadták a mahart hajósai is. most, hogy magasabb a víz, végig a dunán mind a felső, mind az alsó szakaszon, teljesen megrakott uszályokat vontathatnak a hajók. rakodnivaló bőségesen akad minden kikötőben. sajnos a látási viszonyok - különösen a késő esti és a korai reggeli órákban - elég rosszak. a mahart hajósai azonban minden megtesznek, hogy megfelelően kihasználják az árhullám adta kedvezőbb hajózási lehetőségeket./mti/

..

bb 23. a belkereskedelmi minisztérium közli, hogy

k kf/tr-lm vg

1961. december 15.

december 17-én, ezüstvasárnap a főútvonalakon, a közlekedési gócpontokban és a külső kerületek kereskedelmi központjában levő összes iparcikküzletek és áruházak délelőtt 10 órától 18 óráig nyitva tartanak. a vasárnap is árusító élelmiszerüzletek a szokásos időben, az édességboltok reggel 9 órától legalább 20 óráig árusítanak, a dohányboltoknál pedig a vasárnapi nyitvatartási rend érvényes. a csarnokok és piacok egész nap zárva lesznek./mti/

17.49

- 25 -

bb 25. három nagy hűtőház épül, 54 dekárról 153 dekára növekszik az egy főre jutó gyorsfagyasztással tartósított élelmiszerek mennyisége - tájékoztató a hűtőipar fejlesztésének öt éves tervéről

i tó/tó/m/vg

1961. december 15.

a helyes tárolás és a gyorsfagyasztással tartósított élelmiszerek mennyiségének növelése igen fontos ahhoz, hogy egész évben megfelelő vitamin tartalmu ételeket fogyaszthassunk. ezért a második öt éves terv az élelmiszeriparon belül kiemeli a hűtőipar fejlesztését. a tervekről pénteken tájékoztatta a lapok munkatársait dr. róbert páál, az élelmezésügyi minisztérium hűtőipari- és raktárgazdálkodási igazgatóságának vezetője.

a tájékoztató szerint az egész hűtőipar termelése 1945-höz képes négyszáz, 1960-hoz viszonyítva pedig hatvan százalékkal növekszik a második öt éves tervben. kiemelkedő fejlesztést terveznek az utóbbi években igen megkedvelt félkész- és kész-ételek termelésében. a terv szerint ezek mennyisége majdnem megkétszereződik. az 1960- évi 54 dekárról 153 dekára növekszik az egy főre jutó mélyhűtéssel tartósított élelmiszerek mennyisége. ez nemzetközi méretekben sem mondható rossz aránynak.

az iparág termelésének növelését három új hűtőház építésével is segítik. az első, ötezer tonna befogadó képességű hűtőház már jövőre elkészül békéscsabán. hasonló nagyságú hűtőház épül majd baján is, a harmadik helyét pedig ezután jelölik ki. mind a három új hűtőházban gyorsfagyasztott félkész- és készételeket gyártó üzemszerveket is létesítenek.

az új hűtőházak a követelményeknek legjobban megfelelő korszerű műszaki és technológiai eljárásokkal készülnek. a földszintes raktárakban megvalósítják a szállítás komplex gépesítését, s a termék hűtését részlegesen automatizálással szabályozzák.

új fajta hűtőautók üzembeállításával egész évben el tudják látni az üzleteket mélyhűtéssel tartósított félkész- és készételekkel.

/mti/

- 26 -

17.53
11.30

10/11

bb 26. a raktárkészletek növelésével és a választék bővítésével készül a kereskedelmi ezüstvasárnapra - több mint 400 millió forint értékű árut tartalékolnak a budapesti áruházak - december 17-én még az irodai dolgozók is arusítanak

i tá/ke-lm vg

1961. december 15.

karácsony közeledtével ugrásszerűen megnövekedett a kereskedelem forgalma. az áruházak bevétele például ezen a héten naponta 1,2 millió forinttal haladta meg a tavalyit. az élelmiszer boltok a szokásosnál 20-30 százalékkal több árut adnak el, főleg a déli-gyümölcsök és az édességek keresétek. az áruházak állandóan kiegészítik készleteiket. a corvin áruházban a játékosztály árukészletét máris kiegészítették, s ezüstvasárnapra összesen másfélmillió forintértékű játékot tartalékolnak. keresett volt az elmúlt napokban az alkalmi ruha. ezért ezekből a ruhaféleségekből most nagyobb mennyiséget szereztek be. van az áruházak elegendő kötöttáruja és nőruházati cikke is. sok televízió-vásárlóna is számítanak. tavasz televízióból jóval több kerül forgalomba vasárnap, mint az elmúlt napokban. az áruházak egyébként ezüstvasárnapra több mint 400 millió forint értékű árut tartalékolnak és mintegy 200.000 vevőre számítanak. ezüstvasárnap még az irodai dolgozók is a pultok mögé állnak.

több helyen átszervezték az elmúlt napokban az osztályokat is. a verseny az extra és a csillag áruházban, valamint az újpesti és a kálvin téri áruházban a legtöbb osztályon bevezették a helyben fizetéses rendszert.

a fővárosi iparcikk irodához tartozó szaküzletek bővítették a választékot s ahol szükséges volt, növelték a raktárkészleteket. a belkereskedelmi minisztérium számítása szerint ezüstvasárnap a délelőtti 10-től este 6-ig megszünt nyitvatartási idő alatt minden áruházban és szaküzletben zavartalan lesz a kiszolgálás. /mti/

bb 31. uttörők a bábszínházban

k v/ke-lm sn

1961. december 15.

a magyar uttörőszövetség kedvelt központi lapja, a pajtás a napokban ünnepli megalakulásának 15. évfordulóját. ebből az alkalmából a pajtás szerkesztősége és az állami bábszínház meghívja a budapesti uttörő csapatok legjobb örsseit a bábszínházba, ahol pénteken előadták a császár új ruhája című zenés mesejátékot.

az uttörők tetszéssel nézték végig a bábjátékot. /mti/

18.03

- 27 -

bb' 24. átlag 6.1 mázsával nagyobb termést adtak az intenzív külföldi buzafajták, mint a hazaiak - országos tanácskozás a növénytermesztés idei eredményeiről és a jövő évi feladatokról

t cs/fe/m/ká

1961. december 15.

a megyei főagronómusok, továbbá az érdekeltek minisztériumok és a mezőgazdasági termelői vállalatok szakemberei pénteken a földművelésügyi minisztériumban tárgyalták meg a növénytermesztés ez évi eredményeit. dr. soós gábor, a földművelésügyi minisztérium növénytermesztési főigazgatóságának vezetője beszámolójában ismertette a növénytermesztés ezévi szerkezetét, az egyes növényfélék termés hozamát, értékelte az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek munkáját, hangsúlyozta, hogy a termelőszövetkezeti gazdálkodás térhódításának lehetővé tette a gépek, a gépi eszközök jobb kihasználását, a műtrágyafélék szélesebb körű alkalmazását, a jobb munkaszervezést, a korszerű termelési módszerek elterjesztését. ugyanakkor ennek köszönhetjük, hogy az idei aszályos esztendőben sem esett vissza számottevően a növénytermesztés termelési értéke. az év folyamán a vetésszerkezetben némi eltolódás volt tapasztalható a nagyobb hozamu és nagyobb értékű növényfélék javára. jellemző például, hogy a napraforgó vetésterülete az egész vetésterülethez viszonyított 1.3 százalékról 2.5 százalékra növekedett.

a nagyhozamu külföldi buzafajtákat a buza vetésterületnek 16.4 százalékán termelték, ami kedvezően befolyásolta az átlag-eredményeket. búzából az idén 11.2 mázsa volt az országos átlag, ami minden eddiginél magasabb, az állami gazdaságok holdankénti termésátlaga a hazai fajtából 14.3, a külföldi buzafajtákból pedig 18.5 mázsa volt, a külföldi buzafajták hozamtöbblete országosan elérte a 6.1 mázsát.

folyt.köv./

18, 10

- 28 -

bb 24. /átlag 6.2 ... 1. folyt./ m

a növénytermesztés 1962 évi feladatairól szólva dr. soós gábor főigazgató hangsúlyozta, hogy a gabonakérdést az idén elvetett ősziakkal meg lehet és meg kell oldani. a legutóbbi hetekben kialakult vetésterület és a vetés: fejlődése jó reményekkel kecsegtet. nyomatékosan felhívta a szakemberek figyelmét az őszi gabonavetés gondos téli és koratavaszi ápolására, elsősorban az idejében végzett szakszerű fejtrágyázásra. a tervek szerint a jövő évben tovább növelik a fehérjedus takarmánynövények, elsősorban a borsó, a lucerna és a vöröshere, valamint a szója és a szemescirok vetésterületét.

1962-ben 16.5 százalékkal több műtrágyát kap a mezőgazdaság, mint az idén kapott. tovább fejlesztik a mezőgazdasági üzemek és a gépállomások gépparkját is. 1962-ben 7.000 új traktort, 1250 új kombájt, 500 rendre arató gépet, 300 fűkaszát és sok más gép és munkagépet bocsátanak a mezőgazdasági dolgozók rendelkezésére.

a soronlévő feladatokról szólva az előadó kiemelte, hogy az őszi mélyszántás eddigi eredményei jók: a mélyszántásra kijelölt területeknek eddig mintegy 80 százalékán végezték el ezt a rendkívül fontos munkát, ami minden eddiginél jobb arány. felhívta a megyei szakembereket, hogy a felszabaduló erőgépeket bocsássák rendelkezésükre a munkában esetleg elmaradott szomszéd járásoknak, illetve megyéknek.

a beszámolót a megyei főagronómusok felszólalásai követték.
/mti/

18, 15

- 29 -

bb 27. elhárították a fagy miatt fenyegető anyagellátási zavart a dunai vasmű rakodómunkásai - huszonnégy óra alatt 74 vagon befagyott ércet és szenet raktak ki

vid szf/ke-lm hk

1961. december 15.

a dunai vasmű szállító- és rakodó brigádjainak kemény munkát ad a hidegre fordult idő, az utóbbi 24 órában érkezett, ércel és mosott szénrel rakott vasuti kocsik közül 84-be befagyott az anyag, az a veszély fenyegetett, hogy ha a szállítmányokat nem rakják ki idejében, zavar áll be a vasmű anyagellátásában, a szállító brigádok azonban derekasan munkához láttak és a péntekre virradó éjszaka mátravölgyi imre brigádja az erős fagyban 49 vagon, csizmadia ferenc brigádja pedig péntek délig 25 olyan vasuti kocsit üritett ki, amelyekbe befagyott az érc, illetve a szén. a többi befagyott szállítmány kirakása folyamatban van, az ércelő-készítő mű körvagon buktatójának kirakó brigádját megerősítették, a brigád tagjai csákánnyal és vasruddal lazítják fel a kocsikba fagyott anyagot, a rakodó brigádok helytállásának köszönhető, hogy a dunai vasmű üzemeiben sehol sem fordult elő anyagellátási zavar.

azt tervezik, hogy a hideg idő tartamára a kikötői munkásokból alakított, fagybrigádokkal, erősítik meg a gyár belső kirakó csoportjait./mti/

bb 30. szovjet vendégek a magyar sajtó házában

k v/ke-lm sr

1961. december 15.

a szovjet-magyar baráti társaság hazánkban tartózkodó küldöttsége pénteken a magyar sajtó házában sajtófogadást adott, a találkozót síklósi norbert, a muosz főtitkára nyitotta meg, üdvözölte a delegáció tagjait: n.v. dragunovot moszkva kijevi kerülete pártbizottságának első titkárát, a küldöttség vezetőjét - ny.d. sztolpovot közgazdász akadémikust, a világgazdasági intézet európai népidemokratikus osztálya vezetőjét - i.m. buzulukovot, az szkp központi bizottsága agit.prop.osztálya munkatársát és a.p. novikovot, a kupavnai finomposztógyár mérnökét és párttitkárát.

a találkozó rendkívül szívélyes baráti légkörben zajlott

le./mti/

18,35

- 30 -

bb 28. sorozatban érkeznek a hideghullámok, viharossá erősödött a szél - nagyobb havazásra, hófúvásra van kilátás

1 cs/j-lm ká

1961. december 15.

napok óta „szivárgott”, már a sarki hideg észak-európa felől, s az egymást követő léghullámok mind erősebbek, s mind hidegebbek lettek. csütörtökön nyáriás jellegű, ugynevezett kupolás felhőkkel havazás indult csaknem az egész országban. összefüggő hótakarót azonban csak északkeletről jelentettek, ahol 1-3 centiméter a hó magassága. egyedül záhonyban mértek 5 centimétert, a péntekre virradó éjszaka a hideg tovább fokozódott, a hőmérséklet minimum mínusz 6 - mínusz 8 fok volt országosan, pécsről, szolnokról, kecskemétről és szegedről azonban 10, békéscsabáról és miskolcra 11, debrecenből 12 fokos fagyot jelentettek. egerben a talajszinten mért hőmérséklet mínusz 16 fok volt.

mint a meteorológiai intézet központi előrejelző osztályán tájékoztatásul elmondották, az utóbbi években szinte szabállyá vált, hogy a december vagy normális vagy a normálnál melegebb. a mostanihoz hasonló, erős december közepi hideghullámot legutóbb 1948-ban jegyezték fel. a pénteken bekövetkezett rosszabbodást az égbolt hirtelen borulása, a szél felerősödése és a légnyomás erőteljes csökkenése jelezte, már a reggeli órákban, pénteken délután a metsző, hideg szél elérte a 20 méter másodpercenkénti sebességet. valószínűnek látszik, hogy - elsősorban az ország keleti felében - hamarosan nagyobbarányu havazás kezdődik, a hideg és szeles idő a következő napokban tovább tart, s így hófúvásokra is számítanunk kell. a bekövetkezett télies fordulat az ukrajna felett kialakult, majd lengyelország fölé áttolódott ciklonrendszer következménye. a külföldről érkező jelentések szerint jelenleg már csak európa legnyugatibb partvidékein, továbbá dél-európában tartja magát a decemberi enyhesség./mti/

18,45

- 31 -

bb 29. országos lakásépítési tapasztalatcsere a üllői uton -
jövőre már több városban átternek a nagyblokkos falelem gyártá-
sára - mintegy 50 millió forintos megtakarítás az elemekből össze-
rakható iskolák, óvodák és bölcsődék építésével

t sb/tr-lm vg

1961. december 15.

az építésügyi minisztérium műszaki fejlesztési fő-
osztálya pénteken országos tapasztalatcsere bemutatót rendezett az
üllői uti józsef attila lakótelepen. többszáz beruházó,
tervező és kivitelező szakember tanulmányozta a korszerű, nagy-
elemes építési eljárást, s a víz-, csatorna-, és fűtőcsőhálózat
szervezésének legfejlettebb módszereit. a találkozón megjelent
kilián józsef, az mszmp központi bizottságának tagja, az építés-
ügyi miniszter első helyettese, valamint szabó jános és serégély
aladár, építésügyi miniszterhelyettesek.

a bemutató előadói elmondták, hogy jól bevált az
üllői uti új városrészben az emeletmagas falelem s ezért jövőre
már nemcsak budapesten, hanem miskolcon, tatábányán, debrecenben
és nyíregyházán is átternek a középblokkokról a kohóházak nagyblokk
gyártására. a szakemberek többek között megtekintették a lakótelep
új iskolájának, óvodájának és bölcsődéjének építkezését. ez nemcsak
magyarországon, hanem nemzetközi viszonylatban is az első jelentős
kísérlet az elemekből összerakható kommunális épületekkel. a
tapasztalatok alapján az ország új lakótelepein így már nemcsak a
lakónházakat, hanem ezeket a kommunális épületeket is korszerű
módszerekkel építik fel, amivel mintegy 50 millió forintot takarít
meg népgazdaságunk a második öt éves tervben. / mti/

19. 10

R 15

R 15

bb. 32. magyarország népeinek története a honfoglalás koráig - meg-
nyílt a nemzeti múzeum új kiállítása

t/s/di/ke/rj sr

1961. december 15.

pénteken délután megnyílt a nemzeti múzeum új kiállítása, amely
magyarország népeinek történetét mutatja be a honfoglalás koráig.
ott volt a megnyitó ünnepségen dr. ortutay gyula, a hazafias népfront
országos tanácsának főtitkára, valamint kulturális életünk számos
más képviselője. megjelent a diplomáciai testület több tagja. a
vendégeket dr. fülep ferenc, a nemzeti múzeum történeti múzeumának
főigazgatója üdvözölte, majd dr. molnár jános művelődésügyi mi-
niszterhelyettes méltatta a tárlat anyagát, s szólott a múzeumok
előtt álló feladatokról.

- az eddig is nagy eredményeket elért magyar múzeumgy-
mondotta többek között - új fellendülés előtt áll. a helyi taná-
csok személyében hamarosan valamennyi múzeumunk új gazdát kap, s
ezzel új lehetőségek nyílnak a tudományos és népművelő munka gaz-
dagítása előtt. a múzeumok szervezésben kapcsolódnak be a taná-
csok előtt álló kulturális feladatok megoldásába, tanácsaink pe-
dig tervszerűbben élhetnek azokkal a lehetőségekkel, amelyek sok-
rétűen segíthetik az izlésformálást, a művelődést. a múzeumok
kiállításai az utóbbi időben évente csaknem 4 millió, többségében
munkás, paraszt látogatót vonzottak, s ennek az új közönségnek érde-
deklődése, tisztelete, minden fáradságot megért. rendkívül fontos
feladatunk a gyűjtőmunka tervszerűségének fokozása, a leletek rend-
szerezésének, leltározásának javítása és a biztonságos raktározás
feltételeinek fokozottabb megteremtése. múzeumaink gyűjteménye a
felszabadulás óta eltelt másfél évtized alatt többszörösére nőtt.
a most megnyílt kiállítás anyagának nagyobbik része, s köztük nagy-
mértékben éppen a legjelentősebb darabok a legutóbbi évek ásatásai-
nak eredményei. különösen sokrétű feladatok várnak a néprajzi,
a munkásmozgalmianyag gyűjtőire, mert ezen a területen minden kése-
delem pótolhatatlan hiányt jelent.

dr. molnár jános a továbbiakban megállapította, hogy a múzeu-
mok munkájának fő jellemvonása, hogy gyarapodtak az eredmények. év-
tizedek mulasztásait pótolták és pótolják ma is. ugyanakkor hang-
súlyozta:

- nem tesznek jó szolgálatot a fontos ügynek azok, akik a meg-
lévő hiányosságok vizsgálatát, a feladatok pontos meghatározását
szolgáló nagyjelentőségű felmérő és ellenőrző munka eredményeit el-
torzítva tárgyalják. teljesen megfélelmezve azokról az eredmé-
nyekről, amelyek a további előrehaladás zálogát jelentik.

/folyt.köv./

19. 15

19 35

- 33 -

R 15

bb. 32. / magyarorszag1. folyt./rj

dr. molnár jános megnyitó beszéde után a megjelentek megtekintették a kiállítást, amelynek 8 termében gazdag változatos anyagot mutatnak be a muzeum munkatársai. egy év előkészítő, rendező munkájával sokoldalú, változatos képet nyújtanak népünk történelmének kezdeti időszakáról, s a hazánk földjén a honfoglalás előtt lezajlott eseményekről, népvándorlásokról egyidejűleg./mti/

bb 33. a mahart értesíti az utazóközönséget

m/hk

1961. december 15.

hogyan a balatonon fonyód-badacsony és balatonboglár-révfülöp között a hajójáratot jégveszély miatt azonnali hatállyal megszüntette.

/mti/

bb 34. a falusi asszonyok megváltozott életéről tanácskoztak a pest megyei termelőszövetkezetek legjobb nődolgozóit

t áe/tr/m/ká

1961. december 15.

a pest megyei termelőszövetkezetek legjobb nődolgozóit pénteken a nőtanács meghívására tanácskozási gyűlésre gyűltek össze, hogy eszmecserét folytassanak munka- és életkörülményeikről, a közös gazdaságokban folytatott tevékenységükről, s a falusi nőmozgalom tapasztalatairól. a tanácskozáson résztvevő matusek ti-vadar, a megyei pártbizottság titkára.

/folyt.köv./

19.21

- 34 -

17 32

AK

bb 35. / folyt./ m

kovács antalné, a nőtanács megyei titkára referátumában, rámutatott, hogy a pest megyei termelőszövetkezetek tagjainak negyedrésze nő. a 130 közös gazdaság vezetőségében 260 asszony működik, s közülük került ki 213 női brigád és munkacsapat vezető. ezek az asszonyok nemcsak a termelőszövetkezetekben érvényesítik eredményes befolyásukat, hanem a kívülálló női családtagok között is, akiket az idei nagy munkatorlódások idején már ezer számra vontak be a közös munkába. különösen szembeűnő a nők eredményes munkája a baromfitenyésztés fellendülésében, amely az idén a tavalyinak csaknem tizszeresére növekedett. valamennyi tsz-ben működnek nőbizottságok, amelyek sikeresen küzdenek kedvező munkakörülményekért: a közös gazdaságok nagyrésztében megoldották a gépkölcsönzéseket, a gyermekek felügyeletét és más, a falusi asszonyok otthoni munkáját megkönnyítő problémákat.

bb 35. december 17-től újabb villamos-, autóbusz-, és hév megállók szűnnek meg - a megállóhelyek ritkításával több vonalon gyorsjáratok közlekedhetnek

1 hbj/ke/m/vg

1961. december 15.

a fővárosi tanács közgyűlése már korábban határozatot hozott a forgalom gyorsítására. erre feltétlenül szükség volt, hiszen budapesten mind az autóbuszok, mind pedig a villamosok nagyon lassan járnak és az utazóközönség sokat panaszkodott a „cam-mogó”, járművekre. a fővárosi tanács közlekedési igazgatósága eddig is többféle intézkedéssel javította budapest közlekedését, a forgalom gyorsításának azonban egyik legfontosabb feltétele a megállóhelyek ritkítása. évek során ugyanis gombamódra szaporodtak az autóbusz, a villamos és hév megállók, s így a járművek szinte fel sem gyorsulnak, máris leállhatnak.

/folyt.köv./

19.30

- 35 -

17 32

AK

bb. 35. / december 17-től.....1. folyt./rj

a fővárosi tanács közlekedési igazgatósága november végén jónéhány autóbusz-, villamos- és hév megállót szüntettet meg december 17-től, vasárnaptól kezdve továbbiak megszüntetésére kerül sor. ezzel lehetőség nyílik, hogy néhány vonalon gyorsjáratok közlekedjenek.

a megszüntetett villamosmegállók: 4-es, 47-es, gamma gyár albertfalva felé; 4-es, 6-os, 46-os, 66-os rudas lászló utca margithid felé; 4-es, 6-os, 46-os, 66-os margithid margitszigeti megálló; 12-es, 14-es nun utca; 12-es bartók béla utca, 13-as mázsa tér; 28-as, 36-os, 37-es, 38-as dobozi utca-szerdahelyi utca; 36-os martinovics tér, 32-es, 30-as vécsy utca /nagy sándor utcában/; 42-es, 43-as, 50-es, 51-es, 52-es, 53-as, 54-es kiss jános laktanya; 50-es, 52-es gábor andor utca; 50-es kemény zsigmond utca; 56-os ötvös jános utca; 58-as csiga utca; 70-es görkij fásor; 75-ös magyaródi út; 79-es murányi utca; 65-ös, 69-es rádda bernén utca; 65-ös, 69-es dugonics utca.

a budapesti helyiérdekű vasút megszüntetett megállóí: mátyásföld alsó, cinkota ujttelep, sárbogárdi út, gödöllő-palota-kert, időszakos megálló: szigetszentmiklós alsó.

a megszüntetett autóbusz megállók: 2-es, 4-es, pauler utca gimnázium -/ két megállót összevonnak és az új megálló helye: krisztina tér./ 3-as, 14-es csurgói út, 3-as, 14-es forgalmi telep; 5-ös erőd utca; 5-ös, 56-os nyul utca; 7/c és 32-es bosnyák tér; 7, 7/c varsó utca, amerikai út, összevonva, az új megálló helye szitakötő utca; 7, 7/c cházar andrás utca; 9-es gutenberg tér; 9-es ganz gyár; 9-es mohori utca; 10-es hengermalom utca; 12-es tompa utca; 12-es rákóczi tér; 23-as földvány utca; 23-as határ út; 24-es görkij tér; 24-es kazinczy utca; 24-es mosolygó a. utca; 24-es kerékgyártó utca; 25-ös kurta utca; 31-es rózsza utca; 33-as elnök utca; 33-as salgótarjáni út; 33-as dembinszky utca, - a dráva utca felé menet; 35-ös kazinczy utca; 35-ös gábor a. utca; 35-ös malinovszki utca; 35-ös madarász utca; 35-ös kotozsvári út; 43-as bulcsu utca; 43-as apály utca; 19-es, 44-es, 46-os b. hév kerepesi út; 44-es, 46-os, 67-es albertirsai út; 44-es, 46-os 67-es löversenyter; 44-es, 46-os benzinkut; 44-es, 46-os fuvallat utca; 44-es, 46-os kossuth utca; 53-as bereck utca; 55-ös salgótarjáni út; 55-ös erzsébet királyné útja; 55-ös ütveg utca; 19-es 56-os mikó utca; 56-os nagyajtai utca; 90-es ütörözlábor; 38-as ovoda utca; 38-as téglagyár; 38-as sporttelep./mti/

19.33

19.33

- 36 -

bb 36. időjárásjelentés

1. december 15.

tr-lm hk

a meteorológiai intézet jelenti december 15-én, pénteken este:

hideg, szeles idő:

várható időjárás szombat estig: hideg, felhős idő, több helyen, főként az ország keleti részében havazás, hófúvás. élénk, időnként erős észak-nyugati szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton mínusz 2, mínusz 6 fok között.

a duna vizállása budapestnél december 15-én, pénteken este: 381 cm./mti/

--

bb 37. az állami egyháziügyi hivatal elnöke fogadta boulier abbé

1961. december 15.

-lm hk

prantner józsef, az állami egyháziügyi hivatal elnöke fogadta a hazánkban tartózkodó jean boulier abbé és barátságos eszmecserét folytatott vele az időszerű kérdésekről./mti/

--

bb 38. bence gyula festőművész „uti képek”, kiállítása

1961. december 15.

t fe/tr-lm sr

pénteken délután a kulturális kapcsolatok intézetének kiállító termében ünnepélyesen megnyílt bence gyula festőművész „uti képek”, című kiállítása. vayer lajos tanszékvezető egyetemi tanár, a művészettörténeti tudományok doktora megnyitó beszédében méltatta a tárlat gazdag anyagát./mti/

--

19.37

19.37

-37-

bb 22. tizenkét műszergyár befejezte idei exporttervét - öt év alatt háromszorosára növekszik a műszeripar termelése - szekszárdon szentesen és debrecenben új műszergyár épül - sajtótájékoztató a műszeripar eredményeiről, feladatairól

t kf/kf-lm vg

1961. december 15.

az ipar legfiatalabb, s egyben egyik legfontosabb ágának, a műszeriparnak problémáiról, idei eredményeiről további feladatairól tájékoztatta a sajtó képviselőit pénteken fischer imre iparigazgató.

elmondotta többek között, hogy az iparágnek eddig egyetlen évben sem voltak olyan nagy feladatai mint az idén. vállalatának termelése 25-28 százalékkal emelkedett, az export még nagyobb mértékben, 55 százalékkal. a termelés növekedésén kívül jelentősen fejlődött az iparág műszaki, technikai, színvonala is. egyre több bonyolult ellenőrző és mérőműszert gyártanak, többek között 5 csatornás elektronikus orvosi berendezéseket, automatikus szabályozó rendszereket, stb. az idén készítették először komplett laboratóriumokat is exportra; számszerint hatvanötöt. a nagyobb feladatokból - bár nem természetesen - számos nehézség adódott. így hét év óta először az idén a 2. negyedévben, nem tudta teljesíteni az iparág kötelezettségeit. azóta az elmaradás nagy részét pótolták, az eddigi eredmények, a következő napok munkája alapján remény van arra, hogy hazai és export kötelezettségeiket az év végéig teljesítik. csúfítottokön egyébként az iparág 12 vállalata befejezte idei exporttervét s az év hátralevő részében terven felül várhatóan 10 százalékkal több műszert adnak a külföldi igények kielégítésére.

a következő években az ideinél is nagyobb feladat hárul az iparagra, háromszorosára kell növelnie termelését. megszüntetik az iparág széttagoltságát, különböző intézkedésekkel, lényegében új építkezések nélkül megoldják az iparág budapesti működő részének helyproblémáit. az automatizálást segítő mechanikai mérőműszerek gyárának tehermentesítésére szekszárdon, a kapcsolók és villamosági anyagok gyártására szentesen, orvosi kézi műszerek gyártására pedig debrecenben építenek műszergyárakat. olyan új kutató intézetet hoznak létre, amely az előírt rohamos fejlődést korszerű műszerek kifejlesztésével alapozza meg. a kutatóintézetekhez olyan laboratóriumokat, kis műhelyeket terveznek, amelyek nemcsak a kifejlesztett műszer mintapéldányát, hanem a próbasorozatát is elkészíti, s így kipróbált, jól gyártható terméket adhatnak át az üzemeknek tömeges előállításra. /mti/

20.30

- 38 -

mti belpolitikai
különkiadás

1961. december 15.

megkezdődött az országgyűlés ülészsaka

t bc-tz-ms-bi-ika/hné szb fm li

1961. december 15.

pénteken délelőtt új ülészsakra összeült az országgyűlés. néhány perccel 11 óra előtt benépesültek a képviselői padosok és a karzatok.

részt vett az ülésen dobi istván, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, a minisztertanács elnöke, biszku béla, fehér lajos, fock jenő, kállai gyula, kiss károly, marosán györgy, dr. münnich ferenc, római sándor, somogyi miklós, az mszmp politikai bizottságának tagjai, czinege lajos, komócsin zoltán, szirmai istván, az mszmp politikai bizottságának póttagjai, valamint csergő jános, czottner sándor, dr. doleschall frigyés, ilku pál, incze jenő, kisházi ödön, kovács imre, losonczy pál, nagy józsefné, dr. nezával ferenc, nyers rezső, pap jános, péter jános, fausz jános, trautmann rezső miniszterek, a táy miklós, az országos tervhivatal elnöke.

a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője és tagja.

az ülést római sándor, az országgyűlés elnöke nyitotta meg.

/folyt.köv./

11.42

11.46

- 1 -

megkezdődött.... 1. folyt/ gy

bejelentette, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány a következő törvényjavaslatokat nyújtotta be az országgyűlés elnökének:

a magyar népköztársaság büntető törvénykönyvéről szóló törvényjavaslatot; a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló törvényjavaslatot; valamint az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló törvényjavaslatot.

a törvényjavaslatokat előzetes tárgyalásra az országgyűlés illetékes állandó bizottságainak kiadta és az országgyűlés tagjai között szétosztatta.

ugyancsak szétosztatta az országgyűlés tagjai között a népköztársaság elnöki tanácsának az országgyűlés legutóbbi ülése óta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentést. a népköztársaság elnöki tanácsának jelentését az országgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette.

rónai sándor ezután bejelentette, hogy öt képviselő nyújtott be interpellációt: varga ferenc, a citromtermesztésről, suhajda józsef a bírói tisztségek választás útján való betöltéséről, a bírák beszámolási kötelezettségének teljesítéséről, bodorkós istván az import gépek alkatrész utánpótlásáról, somoskői lajos, azoknak a munkásfelelőségeknek az sztk biztosításáról, akik termelőszövetkezetek tagjai, szabó piroska pedig a gyermekciopók minőségéről.

ezután az elnök javaslatára az építésügyi bizottságban megüresedett helyre vörös jános képviselőt választotta meg az országgyűlés.

az országgyűlés a továbbiakban elfogadta a mostani ülés napirendjét:

- 1./ a magyar népköztársaság büntető törvénykönyvéről szóló törvényjavaslat tárgyalása;
- 2./ a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló törvényjavaslat;
- 3./ az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló törvényjavaslat;
- 4./ a legfelső bíróság elnökének beszámolója
- 5./ interpellációk.

ezután az országgyűlés megkezdte az első napirendi pont tárgyalását. elsőnek dr. nevezél ferenc igazságügyminiszter szólalt fel.
/folyt. köv./

12 15

- 2 -

/megkezdődött... 2. folyt./- szb

bevezetőben hangsúlyozta, hogy az új büntető törvénykönyv megalkotásával jelentős lépést teszünk a magyar népköztársaság szocialista jogrendjének kialakításában. a felszabadulás óta államunk társadalmi rendjének és népgazdaságunk védelmére több új büntető jogszabályt alkottunk. átfogó, teljesen új büntető törvénykönyv hiányában azonban még mindig sok régi jogszabály van hatályban, s ez természetesen megnehezíti a társadalmi viszonyainknak mindenben megfelelő jogalkalmazást. a törvényjavaslat előkészítése él figyelemmel voltak a bírói gyakorlatra, a szocialista jogtudomány megállapításaira, s tanulmányozták a baráti szocialista országok új büntető törvényeit is. a tervezetet széleskörűen megvitatták jogászokkal és más szakemberekkel is. értékes javaslataikat megfelelően hasznosították.

ezután a miniszter tájékoztatta az országgyűlést az igazságszolgáltatás és a bűnözés jelenlegi helyzetéről.

- büntető igazságszolgáltatásunkat elsősorban az jellemzi, hogy 1957 óta hazánkban a szocialista törvényesség teljes egészében helyreállt. ártatlan embert a magyar népköztársaságban nem sújt ma büntetés. mindenki nyugodt lehet afelől, hogy ha nem követett el bűncselekményt, bíróságaink nem ítélik el. ez a politikai és a köztörvényi bűncselekményekre egyaránt vonatkozik, ami a politikai bűncselekményeket illeti, az ellenforradalom idején nagy számban elkövetett ellenforradalmi bűncselekményekkel kapcsolatos bűnügyeket bíróságaink jogerős ítélettel régen lezárták, sőt az ilyen bűncselekményeket elkövetett személyek túlnyomó többsége közkegyelmi rendelet vagy egyéni amnesztia alapján büntetése hátralékos részének letöltése alól mentesítést nyert és szabadulása után beilleszkedett a társadalomba. azt is megállapíthatjuk, hogy ezeknek az embereknek nagy része, akik korábban államrendünk ellen bűncselekményt követtek el, látva az utóbbi öt esztendőben a magyar népköztársaságban bekövetkezett hatalmas társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődést, korábbi tettét mélyen megbánta és becsületes munkával igyekszik jóvátenni a hibáját. az utóbbi időkben politikai bűncselekmények miatt már csak igen ritkán folyik eljárás bíróságaink előtt. ezekben az ügyekben is az ítélezés nagyon alapos: nemcsak a terhelő, hanem a mentő körülményekre is kiterjedő vizsgálat előzi meg és bíróságaink csakis azokat ítélik el, akik a magyar népköztársaság rendje ellen támadnak, tehát aktív tevékenységükkel bűncselekményt követnek el. pusztán politikai meggyőződésért, politikai nézeteikért hatóságaink senkit sem üldöznek.

/folyt. köv.

12.53

- 3 -

/megkezdődött... 3. folyt./- szb

- másik jellemző vonása büntető igazságszolgáltatásunknak a bűnözés jelentős mérvű csökkenése. míg a horthy-korszak idején a bűnözés állandóan növekedett, addig a felszabadulás óta fokozatosan csökken. például a jogerősen elítélt fiatalok száma, 100.000 fiatalok lakosra számítva, 1939-ben 733 volt. ez a viszonyszám a felszabadulás óta folyton csökken: 1960-ban 391-re, tehát az 1939. évi adatokhoz viszonyítva felére csökkent. nagyarányú csökkenés mutatkozik a felnőttek bűnözésénél is. különösen feltűnő a vagyon elvont bűntettek számának jelentős mértékű csökkenése. ha az 1938. évi adatokat 100 százaléknak vesszük, úgy az 1960-ban elkövetett lopások száma 49 százalékos, a sikkasztásoké 45.4 százalékos, a csalásoké 50.9 százalékos mutat. 1960-ban kerekén 24 százalékkal kevesebb embert ítéltek el a bíróságok bűncselekmény miatt, mint 1938-ban.

a bűnözés a többi szocialista államban is hasonló arányú csökkenést mutat, sőt egyes államokban a miénknél nagyobb arányú a csökkenés. ez annak a törvényszerű folyamatnak a következménye, hogy a szocialista államokban mindinkább megszűnnek a bűnözés okai, mind szűkebb körre szorúlnak azok a tényezők, amelyek még lehetővé teszik bűncselekmények elkövetését. ezzel szemben a kapitalista államokban a bűnözést kiváltó okok nem szüntethetők meg, mert a legszorosabb kapcsolatban állnak magával a társadalmi, gazdasági rendszerrel. a tények tömegével igazolható, hogy az imperializmus viszonyai között a bűnözés mégcsak nem is stagnál, hanem állandóan emelkedő tendenciát mutat, sőt olyan méreteket ölt, ami még ezeknek az államoknak a politikusaikat, szakértőit is meghökkentti. íme néhány ilyen adat: tavaly az USA területén minden 58. percben egy gyilkosságot, minden második percben egy autólopást és minden hetedik percben egy rablást követtek el. a letartóztatások száma is nagy mértékben emelkedett: minden 100 ezer lakos közül 1960-ban 3640 személyt tartóztattak le. a német szövetségi köztársaságban 1959-ben minden 100.000 lakosra 3547 bűncselekmény esett. ezzel szemben a német demokratikus köztársaságban minden 100.000 lakosra ugyanebben az évben 904, tehát körülbelül negyedannyi bűncselekmény jutott, mint a revansista nyugatnémet államban.

amikor megállapítjuk, hogy az imperialista államokban a bűnözés rohamosan emelkedik, ugyanakkor nálunk fokozatosan csökken, ez a körülmény egyáltalán nem tesz elégedetté bennünket, hanem arra indít, hogy a bűnözés csökkenésének meggyorsítását célzó egyéb tényezők mellett keressük azokat az eszközöket és módszereket, amelyekkel büntető igazságszolgáltatásunkat még hatékonyabbá, egyszerűbbé és gyorsabbá tehetjük. ezek sorában jelentős szerepe lesz az új büntető törvénykönyvnek.

/folyt.köv./

13.05

B. V. J. 20

-4-

/megkezdődött... 4. folyt./ gy

- büntetőpolitikánk lényege - folytatta az igazságügyminiszter -, hogy bűnüldöző szerveinknek a szocialista törvényesség legszigorubb betartásával tekereljünk társadalmunk és államrendünk tudatos ellenségeire, az állam elleni, valamint egyéb súlyos bűntettek elkövetőire, a többszörösen visszaesőkre, a garázda, huligán elemekre, a társadalmi tulajdon fosztogatóira és a spekulánsokra; ezzel szemben a kisebb súlyú bűntettek elkövetőivel, a megtévedt dolgozókkal és általában azokkal szemben, akik kisebb bűncselekmények miatt először kerülnek bíróság elé, elsősorban nevelő jellegű büntetést vagy intézkedést kell alkalmazni. büntető politikánk lényeges vonása tehát a bűncselekményt elkövetőkkel szembeni differenciálás, a büntetés egyéniesítése.

a törvényjavaslat számos rendelkezést tartalmaz annak érdekében, hogy igazságügyi szerveink büntetőpolitikájukat - s ezen belül a szocialista törvényességet - még tökéletesebben érvényre juttassák - hangsúlyozta, majd így folytatta:

az ítélezés egyik legdöntőbb kérdése a büntetés helyes mértékének a meghatározása. sem a túl szigorú, sem a túl enyhe büntetés nem szolgálhatja kielégítően társadalmunk érdekeit, nem valósíthatja meg maradéktalanul a büntetés által elérni kívánt célokat. az egyes bűncselekményekre azok társadalmi veszélyességének fokához képest a javaslat reális büntetési tételeket állapít meg és ezzel az eddiginél fokozottabb mértékben teszi lehetővé, hogy bíróságaink ítélezése még kiegyensúlyozottabb, büntető politikánknak megfelelően még differenciáltabb lehessen.

a javaslat - a konkrét bűnözők elleni nagyobb szigor szükségességéből kiindulva - sokkal több büntetett esetében állapít meg szigorubb büntetést a visszaesőkkel szemben, mint a jelenlegi jog; így különösen a népgazdaság elleni és más gyakori bűntettek esetében a már egyetlen korábbi elítélést is kellő alapnak tekintti a visszaesés megállapítására. a visszaesőkkel szemben a javaslat az eddiginél szigorubb álláspontra helyezkedik a feltételes szabadságra bocsátás szempontjából is.

a törvényjavaslat a halálbüntetés kiszabásának lehetőségét egyes gazdasági bűncselekményeknél megszünteti, egyébként azonban a jelenlegi jognak megfelelő körben tartja fenn. a halálbüntetést a javaslat kivételesen alkalmazandó büntetési nemnek tekinti és ennek kifejezést is ad amikor hangsúlyozza, hogy halálbüntetést akkor kell kiszabni, ha a büntetés célja más büntetéssel nem érhető el.

/folyt. köv./

13.12

B. V. J. 20

-5-

/megkezdődött... 5. folyt./ gy

erre tehát csak akkor kerülhet sor, ha a társadalom védelme ezt feltétlenül szükségessé teszi. a jelenlegi büntető törvénykönyvünk, a jelenlegi törvény lehetőséget ad a bíróságnak arra, hogy fiatalkorúval szemben is halálbüntetést alkalmazzon a legsúlyosabb államellenes bűncselekmények miatt. a bíróságok soha, egyetlenegy esetben sem szabtak ki halálbüntetést fiatalkorúra, s ezzel egyszer mindenkorra megcáfolódt az a hírverés, amellyel hazánkat igyekeztek bemocskolni. az új törvényjavaslat kimondja, hogy olyan személyre, aki a bűncselekmény elkövetésekor 20. életévét még nem töltötte be, halálbüntetést nem lehet kiszabni.

a javaslat nem ismeri az életfogytiglani szabadságvesztést. ha a büntetett elkövetőjét szabadságvesztésre ítélik, nem ítélték halálra, ez azt jelenti, hogy a bíróság az elítéltet a társadalomba visszavezethetőnek tartja. ha pedig remény van az elkövető megnevelésére, csak határozott tartamu szabadságvesztés lehet a helyes büntetés.

- bíróságaink most is gyakran élnek azzal a törvényes lehetőséggel, hogy börtönbüntetés helyett javító nevelő munkát alkalmazzanak. ez igen jó eszköznek látszik a kisebb súlyú büntetett elkövető dolgozók megjavítására, a további helytelen magatartástól való visszatartásra. a javaslat ezért a javító-nevelő munka alkalmazásának lehetőségeit kiszélesíti. meg kell azonban jegyezni, hogy ennél a büntetésnél a hangsúly nem a munkabér csökkentésén, hanem az elítélt munkahelyén a dolgozók kollektívájának vele szemben érvényesülő nevelő erején van. ezért a javító-nevelő munka azzal válik majd még hatékonyabbá, ha az üzemekben, intézményekben a társadalmi szervek és maguk a dolgozók az eddiginél sokkal nagyobb figyelmet fordítanak az ilyen elítéltek nevelésére.

- jelenlegi jogunk szerint csupán az egy évet meg nem haladó tartamu börtönbüntetés végrehajtását lehet három évi próba-időre felfüggeszteni. a felfüggesztett börtönbüntetés hatása tekintetében általában jó tapasztalatokra tettünk szert, ezért a javaslat lehetővé teszi, hogy a bíróság különös méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetében, kivételesen az egy évnél hosszabb, de a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtását is felfüggeszthesse. ebben az esetben azonban a próbaidő nem három, hanem öt év.

/folyt. köv./
13.19

-6-

B. Z. Z. Z.

/megkezdődött... 6. folyt./ gy

- új rendelkezése a törvénynek, hogy az a magyar állampolgár, akit külföldi kém szervezet beszervezett, nem büntethető, ha azonnal és önként jelentkezik a hatóságoknál és a kém szervezettel való kapcsolatát - mielőtt bármilyen kémtevékenységet folytatott volna - teljes egészében feltárja. mi ugyanis még azokat sem akarjuk feltétlenül börtönbe vetni, akiket államunk ellenségei kémkedésre beszerveztek. ezekben is mindenekelőtt az embert látjuk és szeretnénk visszarántani őket a szakadék széléről. e törvényi rendelkezés célja, hogy legalább az utolsó pillanatban megszólaltassuk bennük a hazaszeretet érzelmeit és - ha lehet - megmentjük őket.

-büntető politikánk fokozott érvényesülését célzó új rendelkezések közül kiemelem még a társadalmi tulajdon és a személyek javai elleni büntettek körében bevezetésre kerülő ugynevezett tevékeny megbánás intézményét. ennek értelmében a büntetés korlátlanul enyhíthető; sőt különös méltánylást érdemlő esetben teljesen mellőzhető is lesz, ha az elkövető - mielőtt cselekményét felfedezték volna - a kárt megtéríti és cselekményét a hatóságnak bejelenti. ez a rendelkezés kétségkívül nevelő hatása lesz és egyben célszerű is, mert megszünteti a felesleges eljárásokat.

- a törvényjavaslat másik alapvető jellemző vonása - folytatta -, hogy az eddiginél hatékonyabban védi állami, társadalmi és gazdasági rendünket és fokozott védelemben részesíti a szocialista gazdaság fejlődését, másrészt pedig ugyancsak nagyobb védelemben részesíti a társadalom egyes tagjait a bűnözőkkel szemben. gyorsan fejlődő népgazdaságunknak jelentős károkat okoznak a törvényben népgazdaság elleni büntettek cím alatt szereplő bűnös magatartások. ezen a területen gyakran többszáz ezer forintos, sőt milliós károkról van szó. a bűnügyek iratai arról tanuskodnak, hogy a gazdasági életben igen gyakran segíti elő a bűnözést a laza ellenőrzés, a bizonylati fegyelem fogyatékosága, egyes vezetők elnéző magatartása, egész gazdasági életünkben nagyobb fegyelemre, a dolgozók - elsősorban a vezetők - fokozott felelősségére van szükség. ezért e törvénynek is rá kell szorítania a gazdasági vezetőket a fegyelem betartására és betartatására.

/folyt. köv./

13.42

1347 Z. Z. Z.

- 7 -

/megkezdődött... 7. folyt./- szb

- a jelenlegi jog a tervgazdálkodás védelme terén a formális védelem alapján áll, bünteti a tervtől való eltérést önmagában is, a törvényjavaslat elvileg eltér a jelenlegi törvényi szabályozástól, mert álláspontja szerint a büntető jog eszközeivel akkor kell fellépni, ha a tervtől való eltérés a népgazdaságban kárt okoz. ezért a javaslat a tervgazdálkodás érdekeit sértő magatartást konkrét káros megnyilvánulásaiban vonja büntetés alá, ezek közül kiemelem a pazarló gazdálkodásnak nevezett új büntető tényállást, amely azokat fenyegeti büntetéssel, akik az ésszerű gazdálkodás követelményeit súlyosan vagy rendszeresen megszegve jelentős pénz-, anyag-, energia- vagy munkaerőpazarlással járó gazdasági tevékenységet fejtenek ki. hasonlóan büntetést érdemlő magatartás a népgazdaság szerveinek megtévesztése valótlan tények közlésével beruházás vagy hitel engedélyezéséért, illetve gazdasági terv jóváhagyásának kieszékléséért, valamint a beruházási és a pénzügyi fegyelmegsértése, stb. ezeket a magatartásokat a javaslat csak akkor bünteti, ha jelentős vagy számottevő gazdasági hátrányt okoztak; tehát lehetővé teszi, hogy a csekély jelentőségű eseteket fegyelmi vagy szabálysértési úton bírálják el.

- a gazdasági életben vannak azonban olyan negatív jelenségek, amelyek elsősorban nem a népgazdaság, hanem a társadalom egyes tagjainak, a fogyasztóknak az érdekeit sértik, ilyen elsősorban az üzérkedés, ami alapjában véve kapitalista jellegű gazdasági tevékenységet jelent a szocialista gazdálkodás formái között, az üzérkedéssel a spekuláns munkanélküli keresetre tesz szert, a társadalomra veszélyesség jelentékeny fokára tekintettel az üzérkedést a javaslat megfelelően szigorú büntetés alá vonja.

- a gazdasági életben mutatkozó korrupciós jelenségek ellen-súlyozására a javaslat külön rendelkezést tartalmaz a gazdasági téren jelentkező vesztegetésre, e szerint három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki állami vállalatnál, egyéb állami gazdálkodó szervnél vagy szervezetnél beltöltött munkakörében kötelességének megszegéséért előnyt kér, követel, vagy fogad el.

- az utóbbi években tapasztalható volt, hogy egyesek mások szellemi alkotásainak, különösen ujitásainak érvényesítését attól tették függővé, hogy annak díjából valamilyen formában részesedjenek, az ujitások igen nagy jelentőségűek a népgazdaság számára, a törvényhozónak a dolgozók alkotó lendületét, amely az ujitásokban megnyilvánul, fokozott védelemben kell részesítenie és ezért meg kell gátolni minden olyan nyereszkerésre törekvést, amely az ujitásokkal kapcsolatban jogtalan haszon szerzésére irányul, ezért a javaslat az említett káros magatartást tanúsítókat új büntető tényállás beiktatásával három évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegeti.
/folyt.köv./

13.47

- 8 -

13.47
M-*rel*

/megkezdődött... 8. folyt./- szb

a fogyasztók, a dolgozók érdekét szolgálja a vásárlók megkárosításának nevezett új büntető tényállás is, ezt azok követik el, akik a kereskedelemben hamis méréssel, számolással vagy az áru minőségének megrontásával károsítják a vásárlókat, a törvényjavaslat készítésekor tehát figyelemmel voltunk a gazdasági élet különböző negatív jelenségeire, az ezekkel kapcsolatos jelzésekre, az egészséges közvéleményre és a gazdasági szakemberek megfontolt javaslataira.

- a javaslat fontos rendelkezése az ittas állapotban elkövetett büntettek szigorúbb megítélése, a statisztikai adatok azt mutatják, hogy a bűncselekmények jelentős részét követik el alkoholtól befolyásolt állapotban, nagyon jelentős tehát, hogy a büntető törvénykönyv miképpen értékeli az ilyen cselekményeket és milyen büntetéssel fenyegeti azokat, egyes büntető törvénykönyvek úgy rendelkeznek, hogy ilyen esetekben az elkövetett cselekményre a törvényben megállapítottnál lényegesen enyhébb büntetési tételt kell alkalmazni, erre az álláspontra helyezkedik 1948 óta a mi jogunk is, javaslatunk ettől eltérően a gyakorlati szükségszerűségnek megfelelően - egyes más szocialista államok büntető törvénykönyveivel egyezően - kimondja: az a körülmény, hogy a tettes a cselekményt önhibájából eredő ittas állapotban követte el, büntető jogi felelősséget nem csökkenti, ez a szabályozás a közvéleménynek is megfelel, az ittas állapotban elkövetett bűncselekmények szigorúbb megítélésében, valamint a büntetés végrehajtása során alkalmazott kényszerelvönő kezeltetésben - a javaslat számos más rendelkezéshez hasonlóan - a bűncselekmények megelőzésére irányuló törekvés, valamint államunknak az emberről való gondoskodása jut kifejezésre, ez egyben a családok védelmét is szolgálja, mert lehetővé teszi, hogy az ilyen emberek büntetésük letöltése után korábbi káros szenvedélyüktől megszabadulva családjuk és a társadalom hasznos tagjaivá válhassanak.

a miniszter a továbbiakban kiemelte: míg anyagi büntető jogszabályainkat ezidő szerint több mint 950 paragrafus foglalja magába, addig az új javaslat összesen 340 paragrafust tartalmaz, - tehát lényegesen közérthetőbb, s könnyebb eligazodást biztosít.

az új büntető törvénykönyv alapvető célja - folytatta a miniszter - hogy minden ellenséges támadással szemben hozzájáruljon népköztársaságunk rendjének védelméhez és védelmet nyújtson az állampolgároknak is a személyüket és jogaikat sértő bármiféle támadással szemben, maga a törvény nevelőhatást is gyakorol, amikor meghatározza a bűncselekményeket és azok büntetési tételeit, messze nem nevelőhatást fejtenek ki bíróságaink is, amikor a bűnösökkel szemben alkalmazzák a büntetést.
/folyt.köv./

13.58

-9-

13.58
M-*rel*

/megkezdődött... 9. folyt./- szö

nevelőmunkát fejtenek ki büntető szerveink és az előkészítő eljárás és méginkább a büntetés végrehajtása idején. a szocialista államban azonban a büntető jogi következmények alkalmazása a bűnözés elleni küzdelemnek nem egyetlen és nem fő eszköze, igen nagy jelentősége van a megelőzésnek, az állampolgárok fegyelemre nevelésének, valamint az olyan okok kiküszöbölésének, amelyek lehetővé teszik, hogy egyesek bűncselekményt kövessenek el. a bűnözés elleni küzdelemben - főleg a megelőzésben - fontos szerepe van minden becsületes dolgozónak. az állami vállalatoknál, a termelőszövetkezetekben, a városokban és falvakban mindenütt olyan körülményeket kell teremteni, amelyek kizárják annak a lehetőségét, hogy a tolvaj a társadalmi tulajdont fosztogassa, vagy garázda elemek megsértsék a közrendet, a spekulánsok pedig munka nélküli jövedelemhez jussanak. hazánk jogrendjének továbbszilárdítása és a bűnözés további jelentős csökkentése nagy mértékben függ azoknak az okoknak a következetes kiküszöbölésétől, amelyek a bűncselekményeket előidézi, illetőleg lehetővé teszik.

- a jövőben még fokozottabb szerepe lesz ebben a nevelő munkában a társadalmi szervezeteknek, elsősorban a társadalmi bíróságoknak. szilárd meggyőződés, hogy a dolgozók anyagi jólétének és műveltségének emelkedésével, az állampolgárok öntudatának növekedésével a nevelő munka is mind eredményesebb lesz. ilyen körülmények között is alkalmaznunk kell azonban a büntető törvénykönyv fegyverét, mindenekelőtt az ellenséges, többszörösen bűnöző, garázda elemekkel s a súlyos bűncselekményeket elkövetőkkel szemben.

- a törvényesség szigorú betartásának a követelményei szükségesek, hogy még tovább javítsuk a nyomozóhatóságok és a bíróságok munkáját. a tényállás helyes megállapítása érdekében növelni kell a tárgyalásokon a népi bírók aktív közreműködését és adott esetben fokozottabban kell igénybe venni a modern kriminálisztikai eszközöket is. törekednünk kell arra is, hogy a nyomozó szervek dolgozói, az ügyészek, s a bírák alapos politikai és szakmai képzettőségük mellett minél sokoldalúbb, minél kulturáltabb, nagy életfárasztalattal rendelkező emberek legyenek, akiknek jól kell ismerniük azokat az életkörülményeket, amelyek között az eléjük került ügyet el kell bíráltniok.

a büntetés kiszabásánál abból a lenini tanításból kell kiindulnunk, hogy a büntetésnek az elkerülhetetlensége, nem pedig a szigorúsága az, ami a megelőzést szolgálja. na tudják az emberek, hogy a bűncselekmény elkövetését rövid időn belül elkerülhetetlenül követi a felelősségre vonás, a büntetés - ez jelentős mértékben csökkentheti a bűnözést.

/folyt.köv./

14.04

-10-

/megkezdődött... 10. folyt./ gy

ebből le lehet vonni azt a másik következtetést is, hogy a tettesnek tudnia kell, hogy az általa elkövetett bűncselekményért nemcsak meg fogják büntetni, hanem köteles lesz ezt a büntetést ténylegesen kiállni. az igazságügyminisztérium ezután csak olyan elítéltek ügyében tesz kivételesen kegyelmi előterjesztést, akiknek személyi körülményeiben az ítélet meghoztala után állt be olyan változás, ami indokoltá teszi büntetésük egy részének próbaidőre való felfüggesztését vagy elengedését. népköztársaságunkban tudnia kell mindenkinek, aki bűncselekmény elkövetésére vetemedik, hogy cselekményéért felelnie kell, és ha a bíróság szabadságvesztésre ítéli, úgy azt ki is kell töltenie.

- tisztelt országgyűlés! abban a szilárd meggyőződésben javaslom a magyar népköztársaság büntető törvénykönyve javaslatának elfogadását és törvényerőre emelését, hogy ez az új törvény alkalmas eszköz lesz nyomozó hatóságaink és bíróságaink kezében arra, hogy a bűnözőkkel szemben, megvédjük állami, társadalmi és gazdasági rendünket, hogy védelmezzük az állampolgárok életét, egészségét és jogait, hogy elősegítsék a szocialista törvényesség és jogrend további megszilárdítását hazánkban. /nagy taps/

/folyt. köv./
14.08
15.10

-11-

PR

/ megkezdődött... 11. folyt./ gy

molnár erik, a jogi és igazságügyi bizottság elnöke a főbb között elmondotta, hogy a törvényjavaslatot a jogi és igazságügyi bizottság benyújtotta, s a törvényjavaslatot tartalmazó, felépítésében és végrehajtásában egyaránt kiváló alkotásnak tekinti, amely büntető politikánk hatékonyabb érvényesítését hivatott szolgálni.

utalt a törvényjavaslat néhány alapelveire, majd kiemelt: jelentős újítása a javaslatnak, hogy a büntetőjogi véltörvényszék alsó határát 12 évről 14 évre emeli, másszóval: 14 éven aluli gyerek - bármilyen bűncselekményt követ el - nem állítható bíróság elé, s vele szemben csak a gyámhatóság állapíthat meg nevelő intézkedést.

alapvető rendelkezése a javaslatnak, hogy feljogosítja a bíróságot a büntetés kiszabásának mellőzésére, ha a cselekmény s elkövetője akár az elkövetéskor, akár - a körülmények megváltozása folytán - az elbíráláskor olyan csekély veszélyt jelent a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legenyhébb büntetés is szükségtelen. a javaslat ilyen esetben arra kötelezi a bíróságot, hogy az elkövetőt megfélemlítő figyelemztetésben részesítse. ez a figyelemztetés nem büntetés, hanem erkölcsi rosszallás kifejezésre juttatása, ami elsősorban arra szolgál, hogy elkövetőt jét visszatartsa újabb bűncselekményektől. ez az intézkedés is hozzájárul a bírósági rendszabályok nevelő szerepének fokozásához.

- a szocialista társadalomban - folytatta - a jog nem kerülhet ellentmondásba az erkölccsel. a jog és az erkölcs alapjaikban megegyeznek és kölcsönösen hatnak egymásra. hazánkban a politikai és gazdasági fejlődéssel párhuzamosan átalakulóban van a társadalmi tudat is. népünk megváltozott erkölcsi fel-fogását tükrözi a törvényjavaslat számos szakasza, s a törvényjavaslat általános indoklása külön kiemelti a következőket: a szocialista társadalomban érvényesülő magasabb etikai elvek a társadalom tagjaitól más magatartást követelnek, mint amilyen követelménnyel a burzsoá társadalom fellép. az egyes magatartások büntetőjogi értékelésénél ezeket a megváltozott magasabb követelményeket kell alapul venni. ez a magyarázata annak, hogy a törvényjavaslat a büntethetőség körét több vonatkozásban kiszűrésli, így például az ifjúság elleni büntetnéél, a segítségnyújtás elmulasztásánál - tehát olyan cselekményeknél, amelyekkel kapcsolatban társadalmi fejlődésünk és az erkölcsi közfelfogás indokoltá teszi, hogy a társadalom tagjaival szemben az eddiginél nagyobb követelményeket támasszunk.

/folyt. köv./
14.55

-12-

15.10

AKC

/ megkezdődött... 12. folyt./ gy

a törvényjavaslat ugyanakkor jelentős mértékben szűkíti a büntethetőség körét, ahol nincs szükség büntető szankcióra, a javaslat eltekint a büntetőjogi felelősség megállapításától.

ezután bejelentette, hogy a jogi és igazságügyi bizottság csak néhány módosítást tart szükségesnek, amelyekkel a javaslat egyes szakaszát kívánják kiegészíteni. a módosítójavaslatok közül politikai szempontból a legjelentősebb az izgatással kapcsolatos. a törvényjavaslat helyes indoklása szerint az izgatás ellenforradalmi propaganda, agitáció a szocializmus tömegbefolyásának, vonzóerejének csökkentésére, gyűlöletkeltés népi demokratikus rendszerünkkel szemben. az ítélezési tapasztalat azonban azt mutatja, hogy vannak olyan esetek, amikor például egyszerű emberek - tehát nem ellenséges elemek - pillanatnyi elkéserevésükben, meggondolatlanul olyan kifejezést használnak a rendszer ellen, amely általában alkalmas ugyan gyűlölet felkeltésére, az elkövető azonban nem gyűlöletkeltésre törekedett, nem akart hangulatot kelteni, vagy éppen agitációt kifejezni a rendszerrel szemben, hiszen valójában nem ellensége, csupán az őt ért tényleges vagy vélt sérelem miatt fakadt ki. az ilyen cselekményt helytelen lenne izgatásnak, államellenes bűncselekménynek minősíteni. ezért a törvénynek fel kell jogosítania a bírót arra, hogy a konkrét eset körülményeinek - elsősorban a cselekmény indítékainak - figyelembe vételével enyhébben ítélhessen.

kiemelte, hogy a törvényjavaslat a hivatalos személyt fokozott büntetőjogi védelemben részesíti. három évig terjedő szabadságvesztéssel sújtja azt, aki hivatalos személyt hivatalos eljárása alatt, illetve amiatt tetteleg bántalmaz. a jogi és igazságügyi bizottság ezt az elvet szükségesnek tartja ki-terjeszteni arra az esetre is, amikor az elkövető a hivatalos személy életére tör hivatalos ténykedése miatt. tehát a hivatalos személy ellen elkövetett emberölés társadalmi veszélyessége minden esetben nagyobb, mint az egyéb emberölési cselekményeké.

- befejezésül örömmel teszek eleget annak a megbízatásnak, hogy a jogi és igazságügyi bizottság nevében elismeréssel és köszönettel fejezem ki a törvényjavaslat szerkesztőinek és mindazoknak, akik ennek a nagy jelentőségű törvényalkotásnak az előkészítésében eredményes munkát végeztek. a törvényjavaslatot a jogi és igazságügyi bizottság módosító javaslataival együtt abban a tudatban ajánlom elfogadásra, hogy olyan törvényt alkotunk, amely hosszabb időre hatékonyan szolgálja a szocializmus sikeres építését, társadalmunk védelmét / nagy taps./

/folyt.kvkvv./

15.08
15.30

- 13 -

/megkezdődött... 13. folyt./- szb

a törvényjavaslat vitájában elnök nagy mária képviselő szólalt fel, hangsúlyozta: új büntető törvénykönyvünk - ellentétben a burzsoá büntető törvénykönyvvel - nem leplezi osztálytartalmát, hanem nyíltan kimondja, a szocialista büntető jog a dolgozó osztályok érdekeit védi, képviseli.

- a törvényjavaslat - folytatta - igen sok új elvet alkalmaz, helyes lenne tehát, ha a társadalmi szervek segítségével széleskörű jogpropaganda kezdődne, hogy dolgozó népünk minél jobban és minél szélesebb körben megismerje a saját védelmére és az ország védelmére készült törvényeket. meggyőződésem, hogy jogászaink is szívesen segítenék ezt a felvilágosító munkát.

ezután részletesen beszélt a törvényjavaslat egyes pontjairól. kiemelte, hogy a régi jogszabályok szerint a garázda, durva, iszákos férjet, aki feldulja a család otthonát és zaklatta a közelében lakókat is - mivel lakáson belül történt az eset - nem büntették, az új büntető törvénykönyv szerint az e fajta garázdaságot két évig terjedhető büntetéssel sújthatják, - ezt csak helyeselni lehet.

- különösen figyelemreméltó az ifjúságvédelemmel és a fiatalok büntözésével kapcsolatos jogszabály-módosítás, ifjúságunk erkölcsi fejlődése - hangsúlyozta - a legszorosabban összefügg társadalmi, gazdasági, politikai életünk alakulásával. ifjúságunk mai élete össze sem hasonlítható a régivel, pártunk és kormányunk számos, nagyjelentőségű intézkedést hozott az ifjúság védelmére, javult a fiatalok anyagi és kulturális helyzete, szükségszerűen bekövetkezett a fiatalok büntözések számának nagyarányú csökkenése, ugyanakkor még nem tartunk ott, hogy megszűnt volna a fiatalok büntözés, budapest kétmillió város, itt több forrása van a fiatalok büntözésnek, egyik forrás: ha a szülők elválnak, nem minden esetben biztosított a gyermek nevelése, másutt a szülők helytelen pedagógiai módszereket alkalmaznak, van olyan szülő, aki 12-13 éves gyermekét vasárnap 50 forint zsebpénzzel bocsátja útjára, úgy gondolja, hogy ezzel eleget tett szülői kötelességének, esze ágába se jut, milyen kárt okozhat ezzel gyermekének, tehát a fiatalok büntözés további csökkentése nem lehet csak az igazságszolgáltatató szervek gondja: ez társadalmi ügy, az egész társadalom további segítségére van szükség, a törvényjavaslat a fiatalokra különleges büntető jogi szabályokat dolgoz ki, az a tény, hogy a büntető jogi vétőképeség határát 14 évre emelték fel, olyan feladatot is állít eléink, hogy erőnkhez mérten növelni kell a gyermekotthonok, nevelőintézmények számát, hogy befogadhatassák és meggyógyíthatassák az arra rászoruló gyermekeket.
/folyt.köv./

15.35

-14-

ME

/megkezdődött... 14. folyt./- szb

ezen túlmenően is fejleszteni kell a lakóterületi és az iskolai gyermekvédelmet, nem túlzott az az igény, hogy a pedagógusok tördjenek többet tanítványaik otthoni problémáival, a pedagógus legyen a legmegértőbb barátja, a legőszintébb segítőtje a gyermeknek, de a szülőnek is, ha kell, a szülői munkaközösségeknek is tördet kellene foglalkozniok gyermekvédelmi kérdésekkel, úgy érzem, hogy a törvényjavaslat helyes céljai csak akkor valósulhatnak meg, ha a társadalom felelős közreműködése is segíti érvényre jutásukat.

elmondotta például, hogy kerületükben - a negyedik kerületben - a hazafias népfront, a tanács és a pedagógusok egy csoportja ifjúsági foglalkoztatót létesít azoknak a fiataloknak, akik 14 évesek elmúltak, nem járnak már iskolába, de még nem érték el a 16 évet és így nem veszik fel őket munkára, az ilyen gyermekek korábban az utcán csatangoltak, ez káros hatással volt fejlődésükre, az ifjúsági foglalkoztatónak a kerületi üzemek adtak hulladékanyagot, s jóra való, derék emberek társadalmi munkában irányították, két és fél év alatt több mint ötszáz gyermek tanult meg dolgozni után a fiatalokat a kerületi üzemek munkát és a korhatár elérése után a fiatalokat a kerületi üzemek szívesen átvették, eljutottak odáig, hogy tördöhetnek a gyerekek művelődésével is, közös kirándulásokra, tárlatlátogatásokra viszik őket, együtt járnak színházba, könyvtárakba, a foglalkoztató működése tehát egyértelmű helyesléssre talált, éppen csak jogszabály hiányzik, amely működését engedélyezné, sőt különböző utasítások akadályozzák a működését, helyes lenne tehát, ha az illetékesek nagyobb megértést tanusítanának az ilyen társadalmi kezdeményezések iránt.

ránutatott arra: a törvényjavaslat előírja, hogy szigorubbant kell büntetni a társadalmi tulajdon megkárosításában visszaeső bűnösöket. - javaslom - folytatta, - hogy súlyosabban bírálják el azokat is, akik ugyan nem visszaeső bűnösök, de bizalmi állásban, vagy bizalmi munkakörben dolgoznak, s a bizalommal visszaélve károsítják meg a társadalmi tulajdont, követik el a bűncselekményeket.

- a törvényjavaslatot jónak tartom, egyetértek azzal, elfogadom és képviselő társaimnak elfogadásra ajánlom. /taps./

/folyt.köv./

15.44

16.11

KE

-15-

/megkezdődött... 15. folyt./- szb

Dr. Bárczi Gusztáv budapesti képviselő a törvényjavaslatnak a fiatalok bűnözőkkel kapcsolatos rendelkezéseit fejtegette, s a gyógypedagógiában eltöltött több évtizedes munkájának tapasztalataival támasztotta alá a törvényjavaslat megállapításait. felhívta a figyelmet: fokozottan kell törődni azokkal az iskolaköteles korban levő gyermekekkel, akiknek magatartásában, részben értelmi fogyatékoságuk következtében, részben hozzátartozók hibájából, főként a szülői szeretet hiánya miatt - tanuló társaikra, az iskolára, vagy akár az egész társadalomra nézve káros jellemvonások mutatkoznak. ezekre a fiatalokra, akik általában még a 14. életévüket nem töltötték be, nem terjednek ki a törvényjavaslat rendelkezései, ami helyes is, de éppen ezért ezeknek a gyermekeknek nevelése különös gondoskodást és törődést igényel.

- olyan intézményekre van szükség - fűzte hozzá a képviselő -, ahol a legnagyobb szeretettel foglalkoznak az ilyen gyermekekkel, s ahol megkaphatják azt a türelmes, megértő bánásmódot, amit anyyira nélkülöztek a családi otthonban. csak így remélhetjük, hogy ezeket a fiatalokat társadalmunk hasznos tagjaivá nevelhetjük.

- ezek az intézmények nálunk már régóta megvannak, s a művelődésügyi minisztérium és a munkügyi minisztérium irányítása alatt állnak - mondotta. tapasztalt pedagógusaink is vannak, akik az ilyen gyermekek nevelését a legnagyobb szakértelennel képesek ellátni. azonban feltétlenül szükséges lenne, hogy az említett intézetekben még több hozzáértő, tudományos felkészültséggel is rendelkező szakember lássa el az oktatás, nevelés - ez esetben szinte művészetnek nevezhető - feladatát.

a képviselő kérte a művelődésügyi minisztert, az iskolareform végrehajtása során biztosítsák, hogy az ilyen gyermekekkel foglalkozó nevelők minél jobban elsajátíthassák a pedagógiának ehhez a sajátos ágához szükséges ismereteket. a törvényjavaslatot elfogadta.

varga istván kiemelte: az új büntető-törvénykönyv lehetővé teszi bírának, ügyésznek, jogászoknak, hogy hazánk szocialista fejlődésének megfelelően a szocialista humanizmus szellemében végezzék munkájukat. az új büntető-törvénykönyv elkészítőit dicséret illeti azért a világos fogalmazásért is, amellyel nemcsak a gyakorló jogászoknak, hanem a társadalom szélesebb rétegeinek is - mindennekeltűn az ülnököknek - lehetővé teszi az előírások helyes megértését és alkalmazását.

/folyt.köv./

17.05

- 16 -

/megkezdődött... 16. folyt./- szb

a törvényjavaslat elfogadása és az új büntető-törvénykönyv hatályba lépése közötti időben az igazságügyminis. térüm, a legfelsőbb bíróság és a legfőbb ügyészség tagjai nyújtsanak minél több segítséget az alsófoku igazságügyi szerveknek az előírások helyes alkalmazásához. hiszen a legtökéletesebb törvény sem foglalhatja magában az élet által felvetett kérdések összeségére vonatkozó gyakorlati rendelkezéseket. tehát az új törvénykönyv életbe lépéséig hathatós segítséget kell nyújtani helyes és jó alkalmazásához.

ezután részletesen szólt a törvényjavaslat egyes pontjairól, többek között helyeselte, hogy a megtévedt emberekkel szemben érvényesül a megbocsátás szelleme, ugyanakkor a népgazdaságnak súlyos károkat okozó egyéneket szigorúan bünteti.

a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

kaszás imre a törvényjavaslatnak azokkal az előírásaival foglalkozott, amelyek a fiatalokorra vonatkoznak. az egyik paragrafus kimondja: három é. ig terjedő szabadságvesztéssel bünteti a törvény azt a gondozásra köteles személyt, aki a kiskorú testi, szellemi, vagy erkölcsi fejlődését súlyosan veszélyezteti: s ugyanúgy bünteti azt a személyt, aki a kiskorú büncselekmény elkövetésére, vagy züllött életmód folytatására rábírja, vagy rábírti törekszik. tehát a törvényjavaslat messzemenőn aláhúzza a felnőttek felelősségét, a társadalom köteleltségét. a pártszervezeteknek, a tömegszervezeteknek, s általában mindazoknak, akik neveléssel foglalkoznak, igen sokat kell még tenniük, hogy a szülők, általában a felnőtt társadalom erkölcsi felfogását fejlesszék, alakítsák a szocialista erkölcs szellemében. a felnőttek magatartásának, viselkedésének óriási hatása van a gyermekekre. az a szülő, aki félvállról veszi a gyermekek kisebb, vagy nagyobb csínytevését, vagy súlyosabb hibáját, akarva, nem akarva a lejtőre csusztatja a fiatalot.

sok felnőtt azt mondja: nem az én gyereke, mi közöm hozzá. az utcán láthatjuk néha, hogy két-három gyerek püföli egymást, s ahelyett, hogy közbelépnének, némelyik felnőtt még „szurkol”, is. előfordul az is, hogy a gyermekek felnőttek szemelátiára csuszliznak az utcán és senkinek sem jut eszébe rájuk szólani. azt hiszem - folytatta - ki kell alakítani azt a felfogást, hogy „ebben az országban minden gyermek egy kissé az egész társadalomé, s ami ma a másik gyermekével történik, az holnap megtörténhet az én gyerekeimmel is.” tehát minden szülőnek, pedagógusnak vigyázni kell minden gyerekre, helyesen kell őket nevelni.

/folyt.köv./

17.11

- 17 -

KR

/megkezdődött... 17. folyt./- szb

mi nevelni akarjuk a társadalmat, nevelni akarjuk a fiatalokat. mindenekelőtt nevelni és nem büntetni! a törvényjavaslatot a tolna megyei képviselőcsoport nevében elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

keleti ferenc többek között rámutatott arra, hogy a törvényjavaslat előkészítésében jelentős szerepük volt azoknak a fiatal jogászoknak, akik az utóbbi években kerültek ki egyetemainkről. ez azt is mutatja, hogy már felnőtt az ifju, új nevelésű jogászgárda, amely messzemenően segítheti az új büntetőtörvénykönyv előírásainak helyes alkalmazását is.

a továbbiakban hangsúlyozta: ahhoz, hogy ez a törvényjavaslat elkészüljön, egészséges megújodásnak kellett bekövetkeznie hazánkban, pártunk helyes politikájának kell érvényesülnie, hiszen ez a törvényjavaslat lényegében ennek a helyes politikának jogi szülötte. hazánkban meggyorsult a szocializmus építése, s fejlődésünk gyorsabb tempójának megfelelően törvényhozásunknak gondoskodnia kellett arról, hogy az új büntetőtörvénykönyvvel is alátámasszuk jogrendszerünk fejlődését. jórészt kitéptük és ahol még szükséges, tépetjük azokat a régi társadalmi gyökereket, amelyek előidézhetik a bűnözést. e téren már igen jelentős eredményeket értünk el, s a további fejlődés biztató. kétségtelen, hogy az évek múltával, népiünk kulturális, anyagi színvonalának emelkedésével párhuzamosan egyre kevesebbszer kell majd lapozgatni az új büntetőtörvénykönyv oldalait, egyre ritkábban fordul elő bűnözés.

utalt arra, hogy a régi büntetőtörvénykönyv a büntetés végrehajtásának négyféle eszközét és végrehajtó szervét ismerte: a fogházat, a börtönt, a fegyházat és az államfogházat. a közönséges bűncselekmények esetén, pontosabban, amikor a bűncselekményeket „közönséges emberek”, követték el, - fogház, börtön, vagy fegyház volt a sorsuk, ha azonban az arisztokraták vagy szépreményű csemetéik csaltak, sikkasztottak, vagy párbajban megölték ellenfelüket, - tehát gyilkoltak - akkor államfogházba kerültek, amely lényegében kényelmes háziőrizetet jelentett számukra. a mi büntetőpolitikánk gyökeresen szakított ezekkel a módszerekkel is. mi a törvény előtt sem ismerünk sem faji, sem születési előjogokat, sem vallási, sem nemzetiségi különbségeket.

a továbbiakban részletesen beszélt arról, hogy a kapitalista államokban milyen nagy arányokban növekszik a bűncselekmények száma. a kapitalista társadalomban a bűnözés törvényszerű, meg nem szüntethető jelenség.
/folyt.köv./

17. 18

- 18 -

KL

/megkezdődött... 18. folyt./- szb

polgári jogászok azt mondják nyugaton, hogy a bűnözés náluk olyan, mint a pusztító orkán, amelynek keletkezését nem tudják megakadályozni. angliában 1949-ben 65.000 fiatalkorut ítéltek el a bíróságok, 1957-ben már 79.000-ret. ugyanabban a két évben nyugat-németországban 24.000-ret, illetve 43.000-ret, tehát néhány év alatt majdnem kétszeresére emelkedett a fiatalkori bűnözők száma. még megdöbbentőbb az arány az egyesült államokban, ahol 1949-ben 33.000-ret, 1957-ben pedig 254.000 fiatalkorut ítéltek el. magyarországon 1951-ben 7.703 fiatalkorut ítéltek el jogerősen, 1957-ben pedig 3.510-et, tehát hat év alatt ilyen nagy arányokban csökkent a fiatalkoruak bűncselekményeinek száma. további erőfeszítésekre van szükség, hogy ezen a téren is újabb és még az eddiginél is nagyobb eredményeket érjünk el. az egész társadalmat be kell kapcsolnunk a még előttünk álló feladatok megoldásába. mindent meg kell tennünk, hogy a lakosság felvilágosításával megelőzzük a bűncselekményeket, s ha valaki mégis bűnözik, érezze társadalmunk erejét, de ugyanakkor figyelmét és gondoskodását is, különösen akkor, amikor büntetésének letöltése után újból be akar illeszkedni a társadalomba, hogy becsületes munkával keresse meg kenyerét. a törvényjavaslatot elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

az elhangzott felszólalásokra nezával ferenc igazságügyminiszter válaszolt. megállapította, hogy a hozzájárulók helyeslik és elfogadásra ajánlották a törvényjavaslatot, ezért kérte az országgyűlést, hogy azt emelje törvényerőre.

a miniszter zárszava után az országgyűlés a magyar népköztársaság büntető törvénykönyvéről szóló törvényjavaslatot a jogi és igazságügyi bizottság által előterjesztett módosító javaslatokkal együtt általánosságban és részleteiben egyhangulag elfogadta.

ebédszünet után az országgyűlés megkezdte a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló törvényjavaslat tárgyalását. elsőnek losonczi pál földművelésügyi miniszter szólalt fel.

/folyt.köv./

17.20

- 19 -

KL

/megkezdődött... 19. folyt./- szb

tisztelt országgyűlés! kedves képviselőtársak! régi közmondás szerint: a paraszt boldogulásának, eredményes munkájának alapja és szülőanyja a termőföld. Amíg sokmillió kisparcellán folyt a gazdálkodás, a földterület megvédése és állandó javítása a parasztonk egyéni gondja-baja volt. Ma ez a gond és kötelesség - a termelési viszonyok megváltozásával - a szocialista közösségre hárul.

A termőföldet állandóan védenünk és óvnunk kell, a termékenységet fokoznunk, hogy rajta minél előbb virágzó szocialista mezőgazdaságot teremthessünk. A kormány fontos feladatának tekinti, hogy a mezőgazdasági üzemetek messzemenően segítse a termőföld fokozott védelmében. Ezt a célt szolgálja a most beterjesztett törvényjavaslat a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről.

A mezőgazdasági termelés fellendítése érdekében kötelességünk, hogy a rendelkezésre álló területeken a jó gazda gondosságával gazdálkodjunk, hiszen - mint ismeretes - nincsenek, illetve csak nagyon csekély tartalékaink vannak a mezőgazdasági művelésre alkalmas földekből.

Minden talpalatnyi földet, - amely arra alkalmas - be kell vonnunk a mezőgazdasági termelésbe. A termőterületek jó kihasználásának, az ésszerű talajgazdálkodásnak egy időben két fontos feladata van.

Az egyik az, hogy megakadályozzuk a termőföld további csökkenését és a meglévőket a legcélszerűbben használjuk ki. Az ipar, a közlekedés fejlődése és a szocialista mezőgazdasági nagyüzemek létrehozása természetszerűleg bizonyos mennyiségű földterület elvonásával járt és jár. Nem mindegy azonban, hogy mekkora és milyen minőségű földet vonunk el a mezőgazdasági termelésből. Az új létesítmények helyének és területi nagyságának meghatározásakor feltétlenül figyelembe kell majd venni a mezőgazdasági termőterület védelmének nagyon fontos érdekeit.

Sokszor az egyoldalú szemlélet, vagy egyszerűen a nemtörődomség miatt a legjobb földekre telepítettek ipari üzemetek, új üzemi központokat, - jóllehet a közelben sokkal gyengébb minőségű talaj is rendelkezésre állt volna ilyen célokra, és az üzem sem került volna hátrányosabb helyzetbe, ugyanezt tapasztalhattuk számos esetben szőlő- és gyümölcsstelepitéseknél is. Meg kell értetnünk mindenkivel - és erről a törvénytervezet is gondoskodik, - hogy a mezőgazdasági hasznosításra alkalmas földek védelmét, a népgazdaság érdekeit a helyi, üzemi érdekek fölé kell helyezni.

Másik fő feladatunk: a természeti erők talajpusztító hatása elleni munka és a talaj termőképességének fokozása.
/folyt.köv./

17.30

- 20 -

KR

/megkezdődött 20. folyt./- szb

A talajvédelmi munkák szükségességét sajtó kárukon tapasztalták annak idején a dombos és futóhomokos vidékek egyénileg gazdálkodó parasztjai. A kisparcellás gazdálkodásban azonban erejük szétforgácsolódott, nem volt lehetőség átfogó, átgondolt intézkedésre; de ha próbáltak is valamit tenni, az a számtalan nehézségen legtöbbször megbukott. A kisparasztai gazdálkodás anyagi erői sem tették lehetővé átfogó talajvédelmi intézkedések végrehajtását.

Most, a nagyüzemi táblák kialakulásával - az állam fokozott segítségével - évtizedes akadályok hárultak el az összehangolt, egységes talajvédelmi munkák előtt.

Ezt a lehetőséget nem egy helyen már eredményesen ki is használják. Így például Borsod megyében a fancsali, egyetértés termelőszövetkezet a tudomány és a gyakorlat igényeinek megfelelő módon hozzákezdett a tervszerű talajvédelemhez. Ez már az idén azt eredményezte az aszályos Borsodban, hogy a javított területek oázisként emelkedtek ki a környező községek területei közül, terméseredményük jóval felülmulta az előző évek átlagát.

Borsod megyében, a nagykovácsi vízgyűjtőjében levő termelőszövetkezetek az idén közösen kezdték el a komplex talajvédelmi munkálatokat.

Nagy jelentősége van a talaj termőképessége fokozásának, a természeti erők romboló hatása megakadályozásának. Az eróziótól sújtott területeken ugyanis azonos mennyiségű és minőségű munka lényegesen kisebb eredményt és kevesebb jövedelmet ad, mint a kedvezőbb természeti adottságú földeken. A mérleg hiányos termelőszövetkezetek nagyrésze is ilyen területen gazdálkodik. Borsod megyében például kimutatták, hogy az eróziótól nem sújtott termelőszövetkezetekben az egy dolgozó tagra jutó jövedelem körülbelül hatvan százalékkal nagyobb volt, mint a lejtős területű, eróziótól veszélyeztetett helyeken.

A talaj termőképességének növelésére a szocialista nagyüzem hivatalos és képes. A törvényjavaslat ezeknek a feladatoknak a végrehajtására teremti meg a lehetőségeket. A mi teendőnk pedig az, hogy ezeket a lehetőségeket - a tudományos ismeretek és az anyagi erők segítségével - kihasználjuk és az akadályokat elhárítsuk a mezőgazdasági termelés fejlődésének újból.

Kérem a tisztelt országgyűléstől a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló törvényjavaslat megtárgyalását és elfogadását. /taps./

/folyt.köv./

17.37

21 -

KR

/ megkezdődött... 21. folyt./ gy

Dr. Zsigmond László, a mezőgazdasági és államigazgatási bizottság előadója a betervezett törvényjavaslattal kapcsolatban elmondta, hogy az országgyűlés mezőgazdasági és államigazgatási állandó bizottságai együttes ülésen vitatták meg a törvényjavaslatot és azt igen fontosnak, nagyjelentőségűnek tartják, az országgyűlésnek elfogadásra ajánlják.

két kisebb módosítást terjesztett ezután elő, majd így folytatta:

- a törvényjavaslat jelentőségét különösen azt mutatja, hogy hazánkban egy négyzetkilométer területre 110 lakos jut, Európában vannak ugyan ennél sűrűbben lakott részek is, azonban még így is igen sűrűn lakott hazánk területe, hiszen a szovjetunióban 9, az amerikai egyesült államokban pedig 17 lakos jut egy négyzetkilométerre, hazánk területe ásványi nyersanyagokban és energiahordozókban közismerten szegény. Iparunk nyersanyag-ellátására, s a lakosság foglalkoztatottságának biztosítására mezőgazdasági cikkeket kell exportálnunk, amely iránt állandó a kereslet. a mezőgazdasági terményeket és termékeket megfelelő gazdálkodással kellő mennyiségben tudjuk előállítani, ehhez azonban megfelelően ki kell használnunk a termőföldet, figyelembe kell vennünk, hogy hazánk mezőgazdasági területének mintegy harmada kitűnő minőségű és mélységű termőföld, a másik harmada közepes minőségű, munkaigényes, a harmadik harmada pedig határozottan rossz és csak számottevő befektetéssel tehetjük többé-kevésbé termővé.

mezőgazdasági területünk az utóbbi évtizedekben jelentősen csökkent, igen fontos tehát a termőföld védelme, és helyes hasznosítása. ez utóbbihoz az is hozzátartozik, hogy mindenütt azt termeljük, ami az adott területen a leggyümölcsözőbb, tehát például a kalocsa környéki legjobb paprikaföldekre ne telepítsenek cseresznyést, vagy kiváló búzatermő területre erdőszávot. másutt viszont, ahol jó adottságok vannak a gyümölcs-telepítésre - például hegy- és domboldalakon, tankákon - ne kínlódjanak növénytermesztéssel, mindenütt első sorban azt termeljük, amire a legalkalmasabb a terület, a jó földeken pedig az alapvetően fontos növényeket: takarmányt, kenyérgabonát, ipari növényeket.

/folyt. köv./

18.20

- 22 -

KL

/ megkezdődött ... 22. folyt./ gy

a termőterület kihasználásának másik módszere a talajjavítás. nem utolsósorban fontos a települések területeinek helyes kijelölése, illetve az, hogy a terjeszkedés falun és városban egyaránt az emeletes építkezés irányába fejlődjen. a törvényjavaslat kimondja, hogy az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek gazdasági telepeit olyan területre kell helyezni, amely mezőgazdasági termelésre nem, vagy kellően nem hasznosítható. veszprémet három oldalról kopár terület veszi körül, ahol hasznos volna a kislakásépítés, a város azonban nem erre, hanem negyedik irányba terjeszkedik, ahol a tsz jó földjei vannak. hasonló a helyzet sok más városban is. többhelyütt hóvédő erdőszávokat telepítenek az utak mentén, az erdőszávok tíz méterre vannak az uttól, s így hat-nyolc méter széles terület kilométereken át kiesik a termelésből. ár védelemre is nagyobb területeket használnak ki sokszor, mint amennyit kellene. ezeknek a kérdéseknek a rendezése szempontjából is fontos a törvényjavaslat.

a mezőgazdasági és az államigazgatási állandó bizottság azt javasolja, - mondotta befejezésül -, hogy a törvény végrehajtási utasítását a két bizottság tárgyalja meg és csak azután kerüljön az a minisztertanács elé, az országgyűlés hozzon olyan határozatot, hogy a mostani javaslat törvényerőre emelkedése után a földművelésügyi miniszter a végrehajtási utasítás tervezetét megvitatásra nyújtsa be az országgyűlés elnökének.

a törvényjavaslat vitájában katonai sándor csongrád megyei képviselő szólt fel elsőnek. nagyjelentőségűnek, fontosnak mondta a törvényjavaslatot, amely egységesen szabályozza a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelmét, használatát. elfogadása és megfelelő végrehajtása hozzájárul második öt éves tervünk mezőgazdasági feladatainak eredményes megvalósításához, ezután számos példát sorolt fel, amelyek azt mutatják, hogyan csökkent csongrád megyében az utóbbi időben a szántóterület. csongrád megyében igen gyakori például a két-háromholdas tanyatelek, ami szintén csökkentti a mezőgazdasági művelésű területet. gyakori az is, hogy a termelőszövetkezetek, illetve a tanyaközpontok kialakításával elbontott tanyák telkeit nem hasznosítják megfelelően. állami gazdaságok, termelőszövetkezetek évekig kihasználatlanul nagyják ezeket a területeket. szóval tette, hogy a mezei dűlőutak, földutak szélét nem hasznosítják megfelelően, pedig igen előnyös lenne az utak mentén akác- vagy nyárfát ültetni. a horthy-rendszer idején - hangsúlyozta - egy elszántott megye vagy barázda miatt évekig tartó perek keletkeztek, egy félhold miatt családok, testvérek, jószomszédok éltek haragban, sokszor adóz gyűlölködésben.

/folyt. köv./

18.30

- 23 -

KL

/megkezdődött... 23. folyt./- szb

a föld szerete, megfelelő kihasználása igen fontos az új paraszti életformában is. egyedül csongrád megyében 10.000-12.000 hold jóminőségű szántóterületet biztosíthat a jelenleg kihasználatlanul álló termőföld megfelelő hasznosítása.

a csongrád megyei képviselőcsoport nevében a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

szabó istván hajdu-bihar megyei képviselő hangsúlyozta: amíg a városok és községek beütemeztetésén igen jelentős beépítetlen területek vannak, nem indokolt a városok és községek peremén levő termőterületek igénybevétele. az ilyen irányú döntéseket és engedélyeket a jövőben sokkal körültekintőbben kell intézni. legtöbb esetben túlméretezték az állami gazdaságok, gépállomások és termelőszövetkezetek gazdasági majorjainak területét is és nem mindentudt ügyeltek arra, hogy a majorokat gyengébb termőképességű területeken helyezték el. az e téren mutatkozó hibák kijavításával több ezer katasztrális hold területet adhatunk vissza a termelésnek. hajdu-bihar megyében a statisztika 657.000 katasztrális hold szántóterületet tart nyilván, ezzel szemben a földadó alá nem eső terület 87.000 katasztrális hold, - tenát utak, majorok, csatornák területe, - ami a felszólaló szerint sokkal több a kívánatosnál.

a kisparcellák megszüntetése előtérbe helyezi a régi dűlőut-hálózat felülvizsgálatát és új utahálózat kialakítását, mert a dűlőutak egy részének megszüntetésével is növegni lehet a termőterület.

sokkal többet kell tennünk a talajerózió elleni védekezés terén is - hangsúlyozta, majd javasolta, hogy az országos vízügyi felügyelőség a csatornázási tervek elkészítésekor az eddiginél jobban gondolkodjék a termőterületekkel. a hajdu-bihar megyei képviselőcsoport nevében a törvényjavaslatot elfogadta.

farkas jános pest megyei képviselő elmondotta, hogy magyarországon mintegy három és félmillió hold szántóterület javításra szorult: savanyu, szik, homok és lápterület. államunk már eddig is jelentős segítséget adott a talaj termőállapotának helyreállításához.

/folyt. köv./

18.42

-24-

102

/megkezdődött... 24. folyt./ gy

az első hároméves terv időszakában 18.000 hold majd 1957-ig 221.000 katasztrális hold, napjainkig pedig mintegy félmillió hold megjavítását segítette elő. a talajjavításra szoruló területeket felmérték, a jövőre vonatkozó tervek elkészültek, a földművelésügyi minisztérium megállapította a sorrendet, a talajjavítás tíz éves tapasztalatai azt igazolják, hogy megérte a befektetést. a savanyu és szikes talajon elvégzett javítások eredményeként az őszibúza a savanyu talajon 2,6, szikes talajon 4,1 mázsa többletermést hozott. a lucerna 13 mázsa többletet adott. a további talajjavításhoz kormányzatunk jelentős hiteletet biztosít. kifejezte azt a véleményét, hogy középlejárati hitelek is elegendőek erre a célra, s nem kell hosszulejárati hitel, mert a talajjavítás költsége holdanként 700-800 forintot tesz ki, ugyanakkor egy évtized tapasztalatai azt mutatják, hogy a befektetést egy év termése behozza. a talajjavítást tehát a jövőben nem lehet csupán a népgazdaság erejére alapozni: társadalmi ügygé kell tenni, vagyis fel kell használni a helyi erőforrásokat, a helyi lehetőségeket.

feltétlenül szükséges, hogy termelő egységeink a talajerők visszapótlásával egyidejűleg az erózió hatása ellen is szervesen védekezzenek. nagyobb gondot kellene fordítani az országosan több ezer vagont kitevő fekélytrágya intézményes kitermelésére és hasznosítására. ezzel évente több ezer hold föld termőképességét tudnánk növelni. szót emelt az ellen, hogy egyes termelési egységek nagyobb területeket, gyakran 50-100 holdat hagynak művelés nélkül, pedig az ilyen területen - ha nem is igényes kulturnövényt - takarmányt lehetne termeszteni. egy százholdas egységen ezer mázsa szénát például, ugyanakkor a pillangós növények gyökérzetével az ilyen talajokat javítani is lehet. a törvényjavaslatot a pest megyei képviselőcsoport nevében elfogadta.

varga jenőné, a győr-sopron megyei képviselőcsoport nevében szölte a törvényjavaslathoz, s azt hasznosnak, jónak mondta. megyéjükben négy évvel ezelőtt 35.000 katasztrális holdnyi területet nem tudtak mezőgazdaságilag hasznosítani. a 35.000 holdból 10.000 holdat ma már hasznosíthatnak.

- ifjúságunk áldozatos munkával lecsapolta és termésre alkalmasá tette ezt a területet - mondotta. - munkájuk eredménye, hogy a talajviz azon a vidéken egy méterrel süllyedt, ami lehetővé teszi a haszág pontosabb felmérését és gazdaságos hasznosítását. helyes lenne, ha a földművelésügyi minisztérium elkészítené a haszág hasznosítási tervét, figyelembe véve a helyes talajkihasználás követelményeit.
/folyt. köv./

18.50

- 25 -

/megkezdődött... 25. folyt./- szb

Lele ferenc csongrád megyei képviselő elmondotta, hogy a duna völgyében 49.958 hektár, a tiszta és a mellékfolyók völgyében 105.807 hektár az érterület, amely a vízügyi főigazgatóság, az országos erdőgazdaság, valamint állami gazdaságok és termelőszövetkezetek használatában, illetve tulajdonában van, egy részét hasznosítják, más része viszont parlagon hever. fontos tehát, hogy a hullámterek rendeltetésszerű használata és hasznosítása megoldódjék a törvényjavaslat jogerőre emelkedése után. a törvényjavaslatot elfogadta.

péti jános tolna megyei képviselő javasolta, hogy az előterjesztett törvényjavaslat értelmében művelés alá kerülő földterületekre megfelelő agrotechnikát dolgozzanak ki, hogy azokra a leginkább meghonosítható, legmagasabb termést adó növényi kultúrákat lehessen telepíteni. tolnában például - mint mondotta - körülbelül kétezer katasztrális hold kiterjedésű leromlott szőlőterület van, ami jelenleg sem szőlő-, sem gyümölcsstermelésre nem alkalmas, sőt szántóterületként sem használható. ennek a területnek megfelelő kihasználása is ésszerű agrotechnika kidolgozását teszi szükségessé. javasolta, hogy a törvény végrehajtási utasításában megfelelőképpen szerepeljen az a követelmény, hogy a törvényjavaslat alapján mezőgazdasági művelés alá kerülő földterületekre a helyi adottságoknak megfelelő agrotechnikát dolgozzanak ki.

a törvényjavaslatot elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

németh imre borsod megyei képviselő többek között hangsúlyozta: a földek védelméről szóló törvényjavaslat végrehajtása csak akkor lehet eredményes, ha a termelőszövetkezetek tagsága és a falvak lakói megértik a törvényjavaslat szükségességét, s a helyi ismereteik alapján segítenek feltárni a lakóhelyükön, valamint városok és községük határában levő, parlagon heverő, kihasználatlan területeket, továbbá azokat a zombékos, vízjárta, vagy egyéb okok miatt nem termő földeket, amelyeket - akár társadalmi úton is, a hazafias népfront közreműködésével - termővé lehet tenni. dél-borsodban máris jó kezdeményezés indult: tiszavalk és a környező hat termelőszövetkezeti község lakossága összefogott, hogy mintegy 20 ezer hold területet víztelenítenek és termelésre alkalmassá tesznek. az érdekeltektől termelőszövetkezetek dolgozói és a falvak népe csaknem tízmillió forint értékű társadalmi munkát vállalt azért, hogy négy év alatt termővé változtassák ezt a hatalmas területet. az idén elkészült a mintegy 8 kilométer hosszú főcsatorna, amely mintegy hatezer hold területről vezeti le a belvizet.

/folyt.köv./

18.55

- 26 -

/megkezdődött.... 26. folyt./- szb

befejezésül javasolta, hogy országos szintű hasonló összefogással tegyék társadalmi üggyé a törvényjavaslat végrehajtását. a törvényjavaslatot elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

hegedüs lajos somogy megyei képviselő hangoztatta: a törvényjavaslat életbeléptetésével mód nyílik arra, hogy felszámolják a mezőgazdasági ingatlanok igénybevétele és használata körüli lazaságokat. dunántúli községekből vett példákkal bizonyította, hogy egy-egy faluban több katasztrális holdat tesz ki az a terület, amelyet mezőgazdasági művelés céljaira hasznosítani lehetne, vagy azokon a meglevő művelési ág ésszerű megváltoztatásával jövedelmezőbbé lehetne tenni a termelést. saját községében az ilyen területek megművelésével évi 140-150.000 forint többletjövedelemhez jut a termelőszövetkezeti parasztság. országos viszonylatban természetesen milliókat, vagy tízmilliókat jelenthet a törvényjavaslat helyes végrehajtása.

helyeselte a törvényjavaslatnak azt a rendelkezését, hogy termelőszövetkezeti majorok, szérűskertek céljaira a mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas területeket lehet a jövőben kijelölni. figyelmeztetett azonban arra, hogy ezt a fontos rendelkezést ne csak a közös gazdaságok vezetői tartsák szem előtt, hanem elsősorban a mezőgazdasági létesítmények tervezésénél érvényesítsék a terület-takarékosság szempontjait.

ezután az elnöklő dr. beresztóczy miklós javaslatot tett a szombati ülés napirendjére. az egyhangulag elfogadott napirendi javaslat szerint az országgyűlés szombaton délelőtt 10 órakor kezdődő ülésén folytatja a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló törvényjavaslat tárgyalását; napirenden szerepel továbbá az erdő- és vadgazdálkodásról szóló törvényjavaslat tárgyalása, a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolója, valamint interpellációk.
/mti/

19.01

09 14

Kec

-27-

bb. 39. filmbemutató a szovjet nagykövetség

bc /rj bc

1961. december 15.

v.i.usztyinov, a szovjetunió budapesti nagykövete
pénteken este filmbemutatót rendezett a szovjet nagykövetségen.

a filmbemutatón megjelentek szarka karoly és
puja frigyés külügyminiszterhelyettesek, s a külügyminisztérium
több vezető munkatársa, ott volt a budapesti diplomáciai képviselők
számos vezetője és tagja.

az est folyamán az „erős szárnyak” című, a tuzsói
légi parádéről készült filmet, valamint több dokumentum filmet
vetítettek. /mti/

--

- v é g e -

73³²

Ra

- 39 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I., Fém utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590
A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1961. december 16.

bb 1. hét könyv jut minden budapesti olvasór - évenként
11 millió kötetet kölcsönöznek a budapestiek

i hi/gg-lm sr

1961. december 16.

a főváros fejlett könyvtári helyzetét bizonyítják a népművelési szervek által legújabbán összeállított statisztikai adatok. eszerint az összes budapesti könyvtárak állománya több mint 11,5 millió kötet, ami annyit jelent, hogy a fővárosban minden írni - olvasni tudó emberre 7 könyv jut, a könyvtárak rendszeres olvasóinak száma lényegesen túlhaladja a félmilliót, a kölcsönzött kötetek száma pedig évenként körülbelül 11 millió.

az egyre bővülő olvasómozgalom könyvigényeit tulajdonképpen a fővárosi szabó ervin könyvtár és a szakszervezeti könyvtári hálózat biztosítja. az előbbi felügyelete alatt 46 kerületi fiókkönyvtár, szakszervezeti kezelésben pedig több mint 1200 könyvtár működik, a szakszervezeti könyvtáraknak több mint 125.000 a szabó ervin könyvtárnak több mint 22.000 munkásolvasója van.

a műszaki propagandában és a műszaki ismeretek terjesztésében különleges szerepe van az országos műszaki könyvtárnak és a vállalati műszaki könyvtáraknak. a fővárosban 488 vállalati műszaki könyvtár működik, mintegy 1,3 millió kötet-állománnyal.

gyermekkönyvtárakkal - néhány nagyüzem kivételével - csak a szabó ervin könyvtár rendelkezik. a gyermekek évi átlagban csaknem egymillió kötetet kölcsönöznek, az önálló gyermekkönyvtárak hiányát a kerületekben általában külön gyermekrészlegek kialakításával igyekeznek pótolni a szabó ervin könyvtár fiókjai./mti/